

Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra zahradní a krajinné architektury



Krajiny poutních míst

Bakalářská práce



Autor práce: Ivan Matoušek
Obor studia: Zahradní a krajinářská architektura
Vedoucí práce: Jan Hendrych, ASLA
Konzultant: Ing. Yuliana Kostyunicheva
© 2022 ČZU v Praze

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Janu Hendrychovi, ASLA za vedení mé bakalářské práce a za pomoc při jejím zpracování, inženýrce Yuliane Kostyunichevové a magistrovi Lukášovi Slabému za konzultace. Dále bych chtěl poděkovat paní magistře Čápové za pomoc s korekturou. V závěru bych rád poděkoval své rodině, která mi je velkou oporou a díky ní mohu studovat tento obor.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Krajiny poutních míst“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne: 22.04.2022 _____

Krajiny poutních míst

Souhm:

Tématem předkládané bakalářské práce je kaple Navštívení Panny Marie, zvaná také Malá Svatá Hora - její zhodnocení a popis na základě historie, architektury, zasazení do krajiny a porovnání s okolními historickými stavbami. Malá Svatá Hora se nachází nedaleko Mníšku pod Brdy (okr. Praha-západ) a v minulosti sloužila jako místo odpočinku pro poutníky směřující z Prahy na Svatou Horu u Příbrami. V rámci literární rešerše se práce věnuje nejen historii stavby, její podobě a funkci, ale i popisu již zaniklých situací a komponent v blízkém okolí (drobné sakrální památky, aleje), které spolu s kaplí vytvářely původní pozdně barokní krajinnou kompozici. Lokalita v komparaci s okolními historickými stavbami představovala důležitou sakrální stavbu, jejíž význam v minulém století upadl až zanikl. Cílem práce je tak snaha o navrácení jejího původního významu prostřednictvím návrhu celkové revitalizace lokality. Ta je zamýšlena nejen v citlivé rekonstrukci samotné kaple, ale také ve vytvoření odpočinkové zahrady určené pro rozjímání.

Klíčová slova: krajinná architektura - historie - baroko - sakrální krajina - sakrální památky - poutní cesty - Mníšek pod Brdy - kaple Navštívení Panny Marie (Malá Svatá Hora)

Landscapes of places of pilgrimage

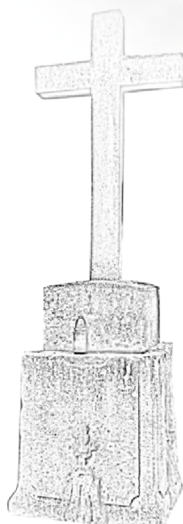
Summary:

The topic of the submitted bachelor thesis is the Chapel of the Visitation of the Virgin Mary, also called Little Holy Mountain - its evaluation and description based on history, architecture, setting in the landscape and comparison with the surrounding historic buildings. Little Holy Mountain is located near Mníšek pod Brdy (district Praha-West) and in the past it served as a resting place for pilgrims heading from Prague to Holy Mountain near Příbram. Within the literary research, the work deals not only with the history of the building, its form and function, but also with a description of already extinct situations and components in the vicinity (small sacral monuments, alleys), which together with the chapel formed the original late Baroque landscape composition. The locality, in comparison with the surrounding historical buildings, represented an important sacral building, whose significance declined or ceased to exist altogether last century. The aim of the work is to restore its original meaning through a proposal for the overall revitalization of the site. It is intended not only in the sensitive reconstruction of the chapel itself, but also in the creation of a relaxing garden intended for meditation.

Keywords: landscape architecture - history - baroque - sacral landscape - sacral monuments - pilgrimage routes - Mníšek pod Brdy - chapel of the Visitation of the Virgin Mary (Malá Svatá Hora)

OBSAH

1. ÚVOD	6
2. CÍLE PRÁCE	7
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE	
3.1. Kulturní krajina	10
3.1.1. Poutní krajina	10
3.1.2. Historická paměť	10
3.2. Poutní cesta	11
3.2.1. Znamení na cestě	12
3.2.2. Poutní místa v Čechách	13
3.2.3. Příklady poutních míst a cest v Evropě	14
3.3. Svatá Hora	16
3.3.1. Barokní architekt Carlo Lurago	20
3.4. Historie Kaple Navštívení Panny Marie, tzv. Malé Svaté Hory	21
3.4.1. Malá Svatá Hora v kontextu architektury - barokní architektura	23
3.4.2. Významní architekti období baroka	23
3.4.3. Barokní sochařství	23
3.4.4. Baroko a sakrální stavby	24
3.5. Slohy před barokem	25
3.5.1. Renesance	25
3.5.2. Manýrismus	25
3.6. Slohy po baroku	26
3.6.1. Empír	26
3.7. Barokní architektura v okolí Malé Svaté Hory	27
3.8. Ukázka historické architektury v blízkém okolí	28
4. ZHODNOCENÍ PODKLADOVÝCH ÚDAJŮ	
4.1. Lokalizace Malé Svaté Hory	32
4.2. Uzemní plán	34
4.2.1. Členění území u zájmového objektu	35
4.2.2. Řešené území	36



Obrázek č. 1: Kříž u Malé Svaté Hory
Zdroj: Foto autor

4. ZHODNOCENÍ PODKLADOVÝCH ÚDAJŮ	
4.3. Historie	37
4.3.1. Historie - ovocná alej	38
4.3.2. Historický vývoj	39
4.4. Občanská vybavenost	40
4.4.1. Doprava	41
4.5. Památková péče	41
4.6. SWOT analýza	42
4.7. Přírodní podmínky	43
4.7.1. Land cover	44
4.7.2. Hluková mapa území	45
4.7.3. Dendrologický průzkum	46
4.7.4. Dendrologický průzkum - kácení	47
4.8. Současný stav	48
5. VLASTNÍ PROJEKT	
5.1. Moodboard	52
5.2. Koncept	53
5.2.1. Vizualizace	54
5.3. Technický detail - kašna	59
5.3.1. Řezopohled A-A'	60
5.3.2. Řezopohled B-B'	61
5.4. Sortiment	62
5.4.1. Tabulka kvetení - extenzivní trvalkový záhon	63
5.4.2. Osazovací plán - živý plot	64
5.4.3. Osazovací plán - hortenzie	65
5.4.4. Osazovací plán - extenzivní trvalkový záhon	66
5.5. Technická zpráva	67
5.6. Finanční rozvaha	69
6. DISKUZE	
6.1. Diskuze	72
7. ZÁVĚR	
7.1. Závěr	76
8. SEZNAM LITERATURY	
8.1. Tištěné zdroje	80
8.2. Elektronické zdroje	82
8.3. Diplomové práce	83
8.4. Periodika	83
8.5. Grafické zdroje	83

1. Úvod

Obsahem předkládané bakalářské práce je studie kaple Navštívení Panny Marie, zvané též Malá Svatá Hora (okr. Praha-západ). Její součástí je analýza přírodních podmínek, topografie, historie a zasazení lokality do kontextu poutních míst.

Dané místo jsem si zvolil i díky cestám do školy, kdy jsem tuto kapli každý den míjel. Zaujala mě svým vzhledem a situování v krajině. Využil jsem možnost poznat tuto krajinu blíže a zpracovat ji prostřednictvím své bakalářské práce. Během jejího psaní jsem mohl nejenom Malou Svatou Horu osobně několikrát navštívit, ale pochopit i její historii, původní význam a přispět i k možnosti její revitalizace a návratu její původní funkce.

2. Cíle práce

Hlavním cílem je dokumentace kaple Navštívení Panny Marie v přirozeném krajiněm prostředí. Mezi další z cílů, pak fotodokumentace, plánovaná dokumentace, zaměření apod., které budou dokladem stávajícího stavu památky, jednak podkladem pro možné budoucí opravy stavby. Dalším úkolem této práce je architektonický návrh možné revitalizace okolí kaple, který ctí původní odpočinkový charakter místa, coby zastávky poutníků na cestě z Prahy na Svatou Horu u Příbrami.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE



3.1. Kulturní krajina

Kulturní krajina tvoří důležitou složku v životě člověka. V České republice je většina území ovlivněna lidskou činností. Každá z historických etap, ale i způsobů, jakým krajinu využíváme, se odráží ve vzhledu krajiny.

Negativní ovlivňování krajiny začalo již v 2. polovině 19. století a souviselo s industrializací některých oblastí. Největší změny nastaly ovšem po 2. světové válce, kdy krajinu přetvořily stavby velkých přehrad, kolektivizace zemědělství a podniků, odsuny německého obyvatelstva, vytvoření pohraničních pásem či těžba.

V dnešní době, kdy zanikají pro naši oblast typické stavby (například cukrovary, textilní fabriky, hospodářské dvory) a vznikají stavby nové, mezi které lze zařadit logistická centra, velké nákupní domy, satelitní městečka nebo fotovoltaické elektrárny, je o to více nutné chránit kulturní hodnoty krajiny (Kuča et al. 2015).



Obrázek č. 4: Příklad člověkem upravené krajiny - Orník před stavbou přehrad.
Zdroj: www.bejvalovo.cz

3.1.2 Historická paměť

„Historickou paměť“ lze považovat za paměť, kterou si připomínáme, odlišnou od té, kterou si pamatujeme, a „historické vědomí“ lze považovat za odkaz na tu část myslí, která si vybírá historii, nebo spíše historicitu.

Osobní vzpomínky na určité historické události jsou vždy zkrácené. Náš pohled na ně je ovlivněn mnoha faktory – například prostředím, kde vyrůstáme či k jaké národnosti se řadíme (Whelan 2007).



Obrázek č. 3: Příklad kulturní krajiny - plázeň v obci Píšť na Opavsku, 70. léta 20. století.
Zdroj: www.cs.wikipedia.org

3.1.1 Poutní krajina

Náboženské poutě prvních křesťanů směřovaly k místům, kde působil Ježíš Kristus, Panna Maria či k hrobům apoštolů. Ve středověku pak začíná zbožná účta i k milostným obrazům a sochám. V době baroka dochází k velkému rozvoji poutnictví a obnově úcty svatých, které se mohlo srovnávat se středověkem. Poutní kaple a kostely byly zasvěcovány českým zemským patronům (sv. Vojtěch, sv. Václav, Sv. Cyril a Metoděj), protimorovým patronům, patronům měst či patronům, kteří měli zajišťovat ochranu před požárem (sv. Florián) nebo nemocemi.

Pojem poutní krajina je spjatý s obdobím baroka a konáním poutních cest. Krajina tehdy byla významně proměňována a nábožensky koncipována, což se projevovalo řadou barokních přestaveb starších kostelů, či zakládáním nových kostelů, výstavbou kapliček, kaplí, božích muk, loret, poutních míst a obecně sakrálních objektů a areálů.

Poutní místa byla zakládána šlechtici, kláštery nebo bohatými měšťany. Poutě pořádané k těmto místům byly rozšířené mezi široké vrstvy obyvatel a těchto poutí se účastnili představitelé šlechty a měšťanstva i venkované. Díky velké oblibě poutí se podél cest začaly zakládat špitály a zájezdní hostince (ČVUT 2020).

3.2. Poutní cesta

Podle Lockera (2012) má poutní cesta pro poutníka zvláštní význam.

Poutní cesta je založena na třech základních principech.

1. Jedna nebo více sil má moc ovlivnit běh našeho života.
2. Je možné tyto síly potencionálně ovlivnit, zapojit se do nich a ovlivnit svůj osud.
3. Jsou určitá místa, kde lze být těmto silám „blíže“, kde jsme schopni pocítit jejich sílu a navázat s nimi kontakt.

Pouť tak může být provedena jako akt oddanosti nebo jen za účelem osobního zisku, který potencionálně může pouť přinést.

Některá místa se stala a stávají poutními díky záračné události nebo díky uchování ostatků svatých.

Podniknutí poutě k poutnímu místu láká návštěvníky po celý rok a všichni doufají v mystický kontakt.



Obrázek č. 6: Chrám Kailas, Indie - vytesán do skály
Zdroj: www.cz.depositphotos.com

V rámci islámské tradice se pořádají poutě do Mekky, kdy správný muslim musí toto místo alespoň jednou za život navštívit.

Hinduisté mají celou řadu poutních míst, například jeskynní místo zasvěcené bohu Shiva nebo chrám Vaishno Devi zasvěcený Šakti. Hinduistické náboženství uznává za svatou i řeku Gangy, kterou lze zjednodušeně považovat za duchovní centrum.

Buddhisté sdílejí své svaté místo, horu Kailás, s hinduisty, bönismy a džinisty.

Judaistická poutní místa jsou převážně mezi Izraeli a Palestinou. Město Jeruzalém je bodem konvergence pro různá náboženství (Locker 2012).

Pro křesťany je nejposvátnějším místem Jeruzalém, v rámci evropského kontinentu jsou pak známé poutní cesty do Santiága de Compostela (Španělsko) nebo do Říma (Itálie). Na regionální úrovni, konkrétně v českých zemích, lze mezi významné křesťanské poutní cesty a s nimi spojené poutní místa zařadit například Velehrad, Svatý Hostýn (Morava), Starou Boleslav (Čechy) nebo právě zájmovou Svatou Horu u Příbrami a s touto cestou spojenou Malou Svatou Horu.



Obrázek č. 7: Náčrtes barokní přestavby velehradského kláštera
Zdroj: www.cs.wikipedia.org



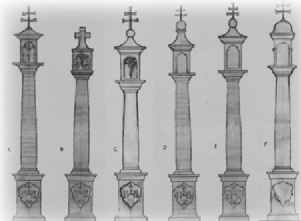
Obrázek č. 5: Mekka, Louis - Nicolas de Lespinasse, asi okolo roku 1787.
Zdroj: www.ctiesfromsalt.com



Obrázek č. 8: Brána Jeruzalém, rok 1850
Zdroj: www.commonswikimedia.org



Obrázek č. 9: Boží muka s vysazenou lípou v pozadí, Horčápsko 2022
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 10: Návrhy na restaurování božích muk z poloviny 18. století, Autorka návrhů MgA. Hana Nováková
Zdroj: www.cestyenkova.cz

3.2.1. Znamení na cestě

Symbolem mýtů či orientační znaky na cestách se objevují již od pravěku. Prvotně sloužily jako orientační body. Jednalo se například o vyskládané drobné kmeny stromů, kamenné menhiry, hromádky kamení anebo záměrně vysazený strom (KVĚT 2003).

Na začátku křesťanství se symbol kříže obohatil o tělo Krista nebo o obojí. Na již vztýčených kamenech byly tyto symboly následně vytesány.

Později začaly vznikat drobné církevní stavby jako boží muka, „pamětní kameny“, kapličky, kaple a nakonec kostely. Z předkřesťanské doby se dochovala tradice vysazování stromů k posvátným místům. Doprovodem církevních staveb je nejčastěji dvojice stromů, ale setkat se můžeme s počtem jednoho, tří nebo čtveřice stromů (KVĚT 2003). Tento princip se uplatňuje i u zájmové lokality, kde jsou jako dvojice posvátných stromů vysazeny dvě lípy.



Obrázek č. 11: Kaple svatě Anny, Tochovice - příklad postavení kaple na křižovatce silnic
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 12: Boží muka v Mníšku na rozezní k Řevnicím - historické foto
Zdroj: Městečko pod Skalkou - Jan Šťastný



Obrázek č. 13: Starosedelský Hrádek - boží muka, autor Sovicka169
Zdroj: www.commonswikimedia.org

3.2.2. Poutní místa v Čechách

Mezi další poutní místa v Čechách, která spadají pod pražské sídlo arcidiecéze tak jako Svatá Hora, lze zařadit například:

Sázava

Město Sázava se nalézá v okrese Benešov. Z původního klášterního kostela svatého Prokopa je dnes jen kostel farní. Nalézá se asi 20 kilometrů severovýchodně od Benešova. Sázavský klášter vznikl po roce 1032 a prvním opatem zde byl poustevník – svatý Prokop. Od dob založení celý areál doznal značných změn, ale nejdůležitější a největší rozmach zaznamenal po roce 1664. V tomto období se klášter stal oblíbeným střediskem svatopropokopských poutí. Roku 1746 klášter vyhořel a následně byl Josefem II. zrušen. V roce 1789 je kostel, už jen jako farní, znovu vysvěcen a zasvěcen svatému Prokopu. Po roce 1867 dochází k přestavbě areálu, kdy se z klášterního objektu stává klasicistní zámek (Boháč 1955).

Stará Boleslav

Jedná se o nejstarší a také se Svatou Horou jedno z nejvýznamnějších poutních míst Čech. Toto místo je spojeno se smrtí svatého Václava, který patřil k přemyslovskému rodu. Nalézá se asi 13 kilometrů severovýchodně od hlavního města Prahy. Ve Staré Boleslavi je poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie a také děkanský kostel svatého Václava s kapitulním kostelem sv. Kosmy a Damiána, kde byl původně svatý Václav pohřben.

Dnešní vzhled děkanského kostela je dán již z románského období. Jedná se o trojlodní baziliku, která v minulosti dvakrát podlehla požáru. Poprvé za husitských dob a podruhé pak v období třicetileté války, kdy ji vypálila švédská vojska. Po skončení válečného období došlo k opravě chrámu a jeho znovuvysvěcení. V druhé polovině 18. století skončily práce na výzdobě kostela a v této podobě se zachoval do dnešních dnů.

Poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie vznikl údajně na místě, kde byl ze země výjmut kovový mariánský obraz, jenž měl na sobě v době své smrti svatý Václav a který ukryl jeho sluha. V roce 1617 dochází k přestavbě kostela z přelomu 14. a 15. století, a to do podoby, jakou známe dnes (Boháč 1955).



Obrázek č. 15: Pohled na náměstí s kostelem Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi, 1845
Zdroj: www.antikvitatkenek.com

Svatá Dobrotivá se nachází v okrese Beroun asi 8 kilometrů od města Hořovice a 14 km od Příbrami. Dnes se jedná o farní kostel (původně klášterní), který je zasvěcen Panně Marii. Historie tohoto místa je spjatá s rodem Zajíců z Valdeka. Zakladatelem kláštera byl konkrétně Oldřich Zajíc z Valdeka. Celý areál dostal název Ostrov, a to díky své poloze, která se nachází mezi rameny Jalového potoka. Poutní místo bylo v roce 1326 doplněno o ostatky svatě Benigny a díky tomu se klášter nazývá Svatá Dobrotivá. Husitské války se nevyhnuly ani zdejším krajům, a tak byl komplex zničen. Po obnově fungoval až do roku 1787, kdy byl klášter zrušen, ale mniši mohli zůstat, a to až do roku 1950 (Boháč 1955).

Další poutní místa pražské arcidiecéze jsou například Divišov, Družec, Háječek, Hrádek, Petrovice, Říp, Slapy a další (Boháč 1955).

Maková hora

Maková hora se nalézá nad obcí Smolotely asi 2,5 km od přehrady Orlik. Spadá pod diecézi českobudějovickou. Farní kostel je zasvěcen svatému Janu Křtiteli a Panně Marii Karmelské.

Tento areál nechal vystavět Jan Felix Chanovský-Kraselovský z Dlouhé Vsi. Stavbu prováděl italský stavitel C. A. Canevalli v letech 1719-1722. O kostel se staral řád karmelitánů, kteří zde umístili sošku Panny Marie Karmelské (Dibelková et al. 2004).



Obrázek č. 14: Dokumentace fasády kostela, Sázava
Zdroj: www.agm-geo.cz



Obrázek č. 16: Kostel Zvěstování Panně Marii, 1934
Zdroj: www.pastvu.com

3.2.3. Příklady poutních míst a cest v Evropě

Via Coloniensis

Mezi jednu z důležitých třiceti poutních cest v Německu, které vytvářejí spletitou cestní síť, lze zařadit Via Coloniensis, dříve nazývanou také Jakobsweg čili cestu svatého Jakuba. Ta je dlouhá 240 km a cesta poutníkům zabere 11 dnů. Putování začíná v německém Kolíně nad Rýnem a končí ve městě Trevír, nedaleko hranic s Lucemburskem (Brabbs 2017).

Mnichovská Svatojakubská cesta

Tato cesta vede z Mnichova do Lindau a měří 290 km. Poutníci na ní stráví celkem 15 dnů. Celou cestu lemují mnoho opatství a klášterních komplexů. V období baroka a rokoka byla značná část kostelů z doby románské a gotické přestavěna v barokním slohu (Brabbs 2017).

Cesta svatého Cuthberta

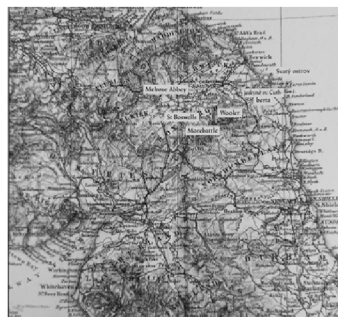
Tato poutní cesta vznikla teprve v roce 1996. Vede z oblasti Scottish Borders na Svatý ostrov. Cesta měří celkem 100 km a na její zdolání je nutné si vyhradit 5 dnů. Tato poutní cesta je spojena se světcem Cuthbertem. Poutník začíná v místě, kde mladý mnich studoval, a končí v místě jeho pochování. Vybudování této poutní trasy původně předcházely záměr vytvořit turistickou cestu, která by pomohla ekonomicky malým obcím, přes které vede. Nakonec si tato trasa našla oblibu u křesťanských poutníků, kteří ji absolvují v početných skupinách, a tak se cesta původně turistická změnila na klasickou poutní (Brabbs 2017).



Obrázek č. 17: Cesta Via Coloniensis
Zdroj: Derry Brabbs, Pilgrimage 2017



Obrázek č. 18: Mnichovská Svatojakubská cesta
Zdroj: Derry Brabbs, Pilgrimage 2017



Obrázek č. 19: Cesta svatého Cuthberta
Zdroj: Derry Brabbs, Pilgrimage 2017



Obrázek č. 20: Sítledovský Italský rukopis zobrazující hrad Tennenano na cestě Via Francigena.
Zdroj: www.wikipedia.org

Pouť do Santiago de Compostela

Cesta svatého Jakuba je pravděpodobně jednou z nejznámějších svatojakubských cest, kterou absolvují ročně tisíce poutníků. Ti přicházejí k ostatkům sv. Jakuba, které jsou uloženy v katedrále v Santiagu de Compostela (Válková & Churanová 2009).

Via Francigena

Via Francigena, v češtině uváděna jako Cesta Franků, je poutní cesta, která vede z Canterbury do Říma. Poutníci následují trasu, kterou v roce 990 absolvoval biskup Sigeric, jenž mířil do Vatikánu získat biskupskou hodnost (Via Francigena 2022).

Via Romea Germanica

Via Romea Germanica, o níž se poprvé zmiňuje v roce 1256 Alberto di Stade, benediktinský mnich, byla jednou z nejdůležitějších poutních a obchodních cest vedoucích ze severní Evropy.



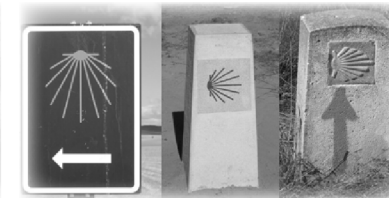
Obrázek č. 22: Trasa - Via Francigena
Zdroj: www.davalpromaropistoia.it

Popis, který Alberto napsal ve svých Letopisech, je podrobný a přesný, je jakýmsi praktickým průvodcem pro středověkou pouť. Stav vozovky, vzdálenosti mezi jednotlivými zastávkami, nebezpečí, která mohou cestující na cestě potkat, místa k odpočinku a relaxaci: nic není ponecháno náhodě.

Dnes se Albertova cesta stala via Romea Germanica di Stade: 2 200 kilometrů dlouhá, protínající tři země s celkem 94 zastávkami (44 v Německu, 4 v Rakousku a 46 v Itálii) (Visit Tuscany 2022).



Obrázek č. 23: Značka na Cestě Franků, Itálie
Zdroj: www.wikipedia.org



Obrázek č. 24: Různé typy značení Svatojakubské cesty
Zdroj: www.wikipedia.org



Obrázek č. 21: Via Romea Germanica
Zdroj: www.viaromeagermanica.eu

3.3. Svatá Hora

Podle pověsti byla kaple založena díky rytíři Malovci, jenž na místě dnešní Svaté Hory utikal před lupiči. Sesedl z koně a modlil se k Matce Boží za záchranu. Za pomoc slibil vystavení kaple. Díky této události se prý hora nazývá Horou Svatou (Jenč 1868).

O vzniku první kaple mnoho nevíme, ale je jasné, že tu stála již před 14. stoletím, kdy byla opravována Arnoštem z Pardubic (Blaták 1907).

V kapli se dnes nalézá milostná soška svatohorská ze 14. století. Madona je asi půl metru vysoká a vyřezaná z hruškového dřeva. Podle některých domněnek je autorem Arnošt z Pardubic, který v Přibrami nechal vybudovat zámek a sošku umístil ve své soukromé kapli. Po jeho smrti se madona přesunula do chrámu svatého Jakuba, kde setrvala až do doby, než se husitě zmocnili i tohoto chrámu. Dalším zastavením pro skulpturu byl špitální kostelík svatého Jana Evangelisty, a nakonec pak socha spočinula v kapli svatohorské (Holas 1947).

Po založení kaple stalo se údajně na Svaté Hoře několik zázraků. Za největší, který napomohl ke slávě daného místa, lze považovat ten o Janu Procházce. V roce 1632 se slepec, který pobýval v Praze, zdál několikrát totožný sen o starci, který jej nabádal k cestě na Svatou Horu, kde by měl posvátnou sošku střezit. Na oplátku vrátí se mu pak zrak. Slepec vedený svým osmiletým vnukem na Svatou Horu dorazil a ubytoval se v opuštěné poustevně. S chlapcem upravili zanedbanou kapli a při modlitbách 14. června 1632 prosil o vrácení zraku. Druhý den, po procitnutí, opět viděl. Nebyl to, ale jediný zázrak, který Panna Maria pro Procházkou udělala. Když se stařec modlil a prosil o vodu, která se v dané oblasti nenalézala, Rodička boží vnuka mu myšlenku, aby pátral po prameni. Ten skutečně našel a pramen se stal dalším zázrakem pro věřící, jenž vyléčil nejednoho z nich (Blaták 1907).

Ve čtyřicátých letech 17. století dochází na Svatou Horu mnoho poutníků, ale nebyl tu nikdo, kdo by zde sloužil mši. To se postupně změnilo za Jeniška z Újezdu, pána z Březnice, jenž nechal založit v roce 1637 v Březnici jezuitskou kolej. Kněží pobývající v této koleji začali vypomáhat na Svaté Hoře, ale cesta, jež trvala jedním směrem tři hodiny, byla časově náročná. Okolní šlechta chtěla mít jezuitu na Svaté Hoře trvale, a tak poslala žádost s podpisy v roce 1646 k císařskému dvoru do Vídně. Přibramští byli proti povolání jezuitů, ale nakonec v roce 1647 na příkaz císaře byla Svatá hora odevzdána jezuitskému řádu (Holas 1947).



Obrázek č. 25: Svatá Hora u Příbrami 2022
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 26: Malba na Svaté Hoře znázorňující pověst o Rytíři Malovci a jeho slibu paně Marii
Zdroj: Foto autor



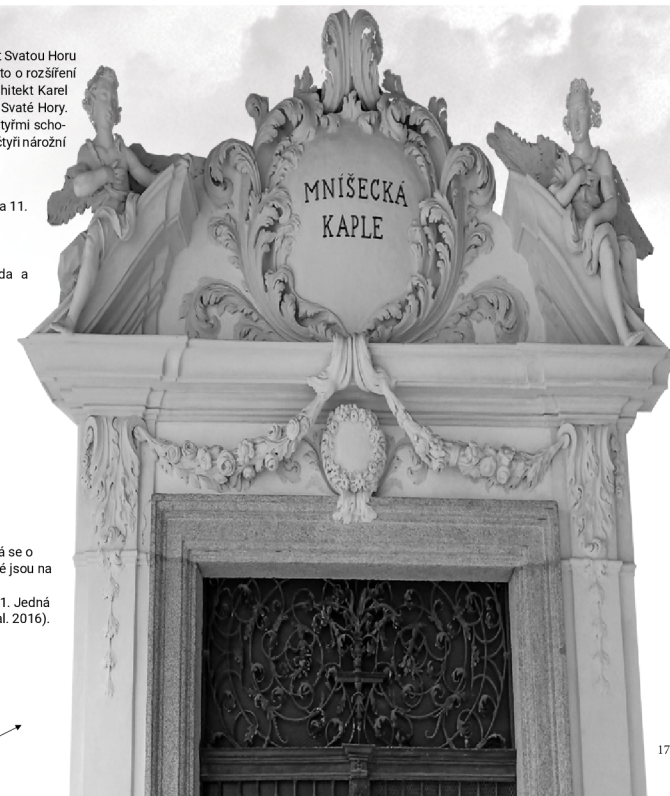
Obrázek č. 27: Malba znázorňující dodržení slibu a stavbu kaple.
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 28: Malovaný výjev o cestě slepého Jana Procházkou na Svatou Horu
Zdroj: Foto autor

V době po převzetí místa jezuitským řádem začalo navštěvovat Svatou Horu více poutníků. Prostory kaple již nestačily, a tak bylo rozhodnuto o rozšíření areálu. Začalo se v roce 1659, kdy byl povolán stavitel a architekt Karel Lurago s Benjaminem Šlagerem, aby vytvořili plány k rozšíření Svaté Hory. Po dokončení vznikly horní ambity s kamennou balustrádou, čtyřmi schodišti, které vedou na nádvoří k ambitům dolním. Zde se nalézají čtyři nárožní kaple (Holas 1947).

1. **Kaple plzeňská** – Nanebevzetí Panny Marie
-Plzeň poskytla finance na její výstavbu a stavba započala 11. srpna 1660
2. **Kaple březnická** – Sedmibolestné Panny Marie
-Donátorkou byla Lidmila Kateřina Jenišková z Újezda a stavební kámen byl položen v roce 1661
3. **Kaple mnišecká** – Neposkvrněného Početí Panny Marie
-Tu nechal zbudovat Servác Engel z Engelflusu, pán na Mnišku v roce 1661
4. **Kaple pražská** – Zvěstování Panny Marie
-Vystavěna díky třem pražským městům v roce 1701



Obrázek č. 29: Portal mnišecké kaple
Zdroj: Foto autor

Na východní straně Svaté Hory se nalézá Pražská brána. Jedná se o hlavní vstup do areálu. Brána disponuje dvěma věžičkami, které jsou na jejich koncích (Holas 1947). Před branou je umístěn Mariánský sloup postavený v roce 1661. Jedná se o nejstarší stojící Mariánský sloup v Čechách (Smolová et al. 2016).



Obrázek č. 30: Portrét Leopolda I. z roku 1672
Zdroj: www.reflex.cz

Na Svatou Horu se nyní dostaneme z centra Příbrami i díky svatohorským schodům, které vedou z Dlouhé ulice. To ještě před rokem 1658 nebylo samozřejmostí. První schody byly dřevěné, nezastřešené, opatřené sedátko pro poutníky a skupinou křížů rozestavených podél cesty. (Holas 1947). V roce 1670 začala stavba krytých schodů ze dřeva a v roce 1728 pak schodiště zděného. Měří 424 metrů a nahoru vede 342 stupňů (Smolová et al. 2016).

Vysvěcení nově zbudované Svaté Hory proběhlo 27. srpna 1673 a první významnou návštěvou byl císař Leopold I., který přijel 30. srpna 1673 (Holas 1947). V letech 1767-1769 na Svatou Horu zaměřilo 240 procesí s kněžími (Koláček 1998).

Poutní místo bylo v rukou jezuitů od roku 1647 až do roku 1773. Dne 21. července 1773 Tovaryšstvo Ježíšovo zrušil Papež Pius VII., a tak příbramští jezuité byli nuceni Svatou Horu opustit.

V dalších letech pak správu přebírají proboštové. Ti tu byli v letech 1773 až 1859. V tuto dobu byla svoboda církve značně omezována a vycházelo mnoho předpisů a zákazů, ale i v tuto nepříznivou dobu se zde slavilo 50leté a 100leté jubileum korunovace (Holas 1947).

Na Svatou Horu proudili kromě poutníků i významní představitelé své doby. Například Ferdinand I. Dobrotivý, budoucí císař, navštívil Příbram a Svatou Horu v červnu 1820. V září 1822 pak na Svatou Horu přijíždí arciběvoda František Karel a znovu se sem vrací se svou ženou arcikněžnou Žofií v roce 1829. Příbram a Svatá Hora mohla přivítat i Marii Terezií Charlottu Bourbonskou, vévodkyni z Angoulême, dceru krále Ludvíka XVI., a to dne 6. května 1836 (Smolová et al. 2016).

V roce 1861 nastupuje na Svatou Horu řád redemptoristů a spravuje toto poutní místo do dnešních dob. Roku 1882 slavili 150leté jubileum korunovace sošky (Blažák 1907). Oslavy trvaly osm dní a této události se zúčastnilo na 310 000 poutníků. Redemptoristé započali s mnoha opravami, například opravou střeš, štuků a fasád, maleb, a zrekonstruovali hodinovou věž (Holas 1947).



Obrázek č. 32: Malba znázorňující odezdání Svaté Hory Tovaryšstvo Ježíšovo
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 33: Stavba kostela a ochozů
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 33: Stopadesáté výročí korunování Panny Marie Svatohorské
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 31: Svatohorské schody v roce 1936 - horní část je již omítnutá
Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017



Obrázek č. 35: Mědirytina Příbrami z roku 1665, v pozadí Svatá Hora
Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017



Obrázek č. 36: Svatá Hora tyčící se nad Příbrami, rok 1750
Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017



Obrázek č. 37: Veduta z druhé poloviny 19. století Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017



Obrázek č. 38: Návrh architekta Josefa Vaclavika - úprava náměstí přes Svatou Horu
Zdroj: www.svata-hora.cz

Roku 1905 se díky svatému Otci Piu X. stává Svatá Hora menší basilikou. To lze chápat jako povýšení na královský dům – palác. Jedná se o největší vyznamenání, jaké Řím uděluje. Od tohoto roku poutníci navštěvovali palác nebeské Královny (Blažák 1907).

V listopadu 1921 byla založena Matice svatohorská, která si dala za cíl opravit Svatou Horu do 200letého jubilea korunovace. Rok po založení měla Matice svatohorská okolo 4000 členů, v roce 1948 pak 13000. Její činnost byla ukončena po nástupu socialismu, ale po roce 1989 byla opět obnovena. Matice pořídila nové zvony Mariu, Václava, Vykupitele a Alfonse, ale zabývala se i výsadbou ovocných sadů, které vysázela v roce 1934 (Smolová et al. 2016).

Rok 1932 přinesl jubileum 200leté, kdy toto poutní místo navštívilo 220 000 poutníků (Holas 1947).

V roce 1950 nastávají těžké časy i pro Svatou Horu. Komunističtí vůdci rozhodli o útoku proti církvi, a tak byla uskutečněna akce s krycím jménem „K“. Vykonala jí státní bezpečnost, která 13. dubna 1950 ve 23 hodin vtrhla na Svatou Horu, obsadila ji a fěholníci byli odvezeni a nuceni pobývat v centralizačním středisku v Králíkách a v klášteře v Želivi (Smolová et al. 2016).

Na Svaté Hoře vypukl 27. dubna 1978 požár. Kvůli neopatrnosti několika dětí začaly hořet svatohorské schody a po chvíli se požár přenesl i na střechu kláštera, proboštství a část ambíků s hodinovou věží (Smolová 2018). Vše kromě maleb se podařilo opravit do roku 1982 na výroci 250 let Korunovace milostné sošky.

Redemptoristé se znovu vrátili na Svatou Horu 24. března 1990 a v roce 1995 bylo poutní místo Svatá Hora prohlášena národní kulturní památkou.

Nyní na Svaté Hoře funguje Svatohorské poutní muzeum a je možné si tento areál projít s průvodcem.

V roce 2015 byl celý areál zrekonstruován a doplněn o interaktivní prvky (Smolová et al. 2016).



Obrázek č. 39: Pius X.
Zdroj: www.christnet.eu



Obrázek č. 40: Požár Svaté Hory, 27. dubna 1978
Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017



Obrázek č. 41: Zvon Maria
Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017

3.3.1. Barokní architekt Carlo Lurago

Carlo Lurago byl stavitelem a architektem, který pocházel z Itálie, ale přestěhoval se do Čech. Právo na živnost na Malé Straně získal 5. května 1648. V Praze koupil mnoho domů, v některých i pobýval, ale často své nemovitosti opět prodával.

Mezi Luragovu první práci v Čechách lze zařadit tu na Starém Městě v jezuitském chrámu sv. Salvátora. Po roce 1642 Lurago pracuje na chrámu svatého Ignáce a Františka Xaverského a koleji jezuitů sídlících v Březnici. Nebyla to ale jeho jediná práce v okolí Březnice. Roku 1644 buduje na hřbitově v Březnici malý kostelík, zasvěcený svatému Rochu, a dva roky před ním poutní kapli v Dobré Vodě, zasvěcené Máří Magdaléně.

Roku 1648 pracoval v Praze na Malé Straně pro maltézské velkopřevorství, kde opravoval konventní kostel. Další jeho zakázkou byly zemní práce, při budování opevnění Nového Města pražského a následovaly práce na jeho výstavbě. Dne 3. března roku 1654 dochází k podpisu smlouvy, kdy Lurago uzavírá zakázku na pražské Klementinum (Anger et al. 2004).

Carlo Lurago projektoval a podílel se na dalších stavbách mimo Prahu, například v Náchodě, kde přestavoval zámek pro rodinu Piccolominiů, v Hradci Králové, zde vyprojektoval plány pro jezuitský kostel, či v Bečově nad Teplou, kde stavěl polygonální věž u zámku. Ve Svatém Janu pod Skalou 16. září 1657 domluvil zakázku na výstavbu klášterního kostela svatého Jana Křtitele, který byl dokončen roku 1661.

V roce 1659 vypracoval návrh, který sloužil pro vyhotovení ambítů na Svaté Hoře, a podílel se i na výstavbě jezuitské residence z let 1662-64.

Carlo Lurago nepůsobil jen v Čechách, ale například pracoval v Pasově, kde vedl stavbu dómu, v Rakousku stavěl poutní kostel Maria Taferl či v roce 1682 spolupracoval na přestavbě a úpravách kanonického dvora v Salcburku. O dva roky na to Lurago umírá (Anger et al. 2004).



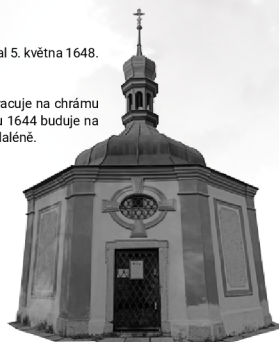
Obrázek č. 43: Kostel na náměstí v Březnici zasvěcený svatému Ignáci z Loyoly a svatému Františku Xaverskému
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 44: Kostel sv. Barbory, Prochevly
Zdroj: www.brdyapodbrdsko.cz



Obrázek č. 45: Kostel sv. Rocha postavený podle návrhu Carla Luraga, Březnice
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 42: Kaple zasvěcená Máří Magdaléně v Dobré Vodě
Zdroj: Foto autor

3.4. Historie Kaple Navštívení Panny Marie, tzv. Malé Svaté Hory

V některých zdrojích či oficiálních informačních portálech (např. Památkový katalog NPÚ) (Kaple Navštívení Panny Marie - tzv. Malá Svatá Hora 2022) se dodnes nesprávně objevuje informace, že pozemek pro výstavbu kaple Navštívení Panny Marie věnoval majitel mníšického panství hrabě Jan z Unwertu. Ve skutečnosti byl v dané době majitelem panství Josef z Unwertu (Vávra 1899; Stopy 2019). Rod Unwertů vlastnil mníšické panství od poloviny 18. století, kdy po vymření rodu Engelflussů, bývalých majitelů, daný majetek po dědičských sporech získal hrabě Ignác z Unwertu, syn Marie Viktorie, rozené Engelsflussové. Rod Unwertů nakonec také vymírá po meči a to v roce 1827 (Vávra 1899).



Obrázek č. 46: Kaple na fotografii z poloviny 20. století
Zdroj: www.zpravymniskou.cz

Historie zámku Mníšku pod Brdy a k němu náležejícího panství se dodnes bohužel nedočkala moderního a uceleného zpracování. Většina starších děl, která se věnují Mníšku pod Brdy, se zaměřují buď na místní sakrální architekturu (Podlaha 1909), nebo jsou nesourodým dílem regionálních autorů. Například i August Sedláček svůj zájem o historii zámku a k němu náležejícího panství ukončil v polovině 18. století společně s koncem rodu Engelsflussů (Sedláček 1934). Zámek ani město Mníšek pod Brdy navíc nemá zpracovanou žádnou současnou historickou a kunsthistorickou zprávu, ze které by bylo možné čerpat.

Při zkoumání dějin daného místa jsme tak v rámci pramenů odkázáni spíše na jednotliviny či starší, ne vždy spolehlivou literaturu. Antonín Podlaha, který se věnoval posvátným místům v Království českém a podílel se též na soupisu památek na našem území, datoval vznik kaple Navštívení Panny Marie nesprávně již do 2. poloviny 18. století (Podlaha 1909). Kaple byla ale vystavěna až v roce 1809 Edmudem Chvalským z Prahy (Kaple Navštívení Panny Marie - tzv. Malá Svatá Hora 2022), jiné zdroje uvádí obecně poutníky z Prahy, a to v místech, kde se lidem na jejich pouti z Prahy poprvé objeví jejich cíl – Svatá Hora u Příbrami (Štátný 1948).

Kaple náležela k farnímu kostelu sv. Václava v Mníšku pod Brdy. Vysvěcena byla v roce 1810 mníšickým děkanem Janem Chmelem (Kaple Navštívení Panny Marie - tzv. Malá Svatá Hora 2022). Následně v roce 1811, konkrétně 5. května, kapli znovu vysvětil pražský světicí biskup Jan Rychlovský (Stopy 2019).

Jak již bylo uvedeno, pozemek ke stavbě kaple Navštívení Panny Marie daroval na začátku 19. století majitel mníšického panství, hrabě Josef hrabě z Unwertu (1753 – 1822). Pozemek byl v dané době částečně zalesněný, později se nazýval „U kaple“. Před výstavbou kaple zde stála kamenná socha Panny Marie svatohorské (Stopy 2019).



Obrázek č. 49: vstup na kručtu
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 50: Kaple focená ze strany parkoviště patřící k restauraci
Zdroj: Foto autor

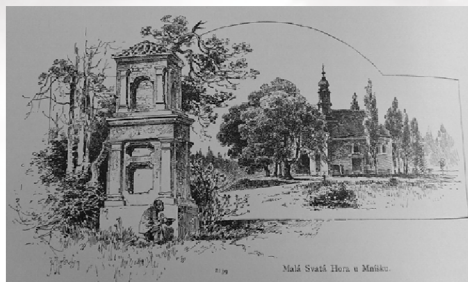


Obrázek č. 47: Kaple Malá Svatá Hora
Zdroj: Foto autor

Nová kaple vznikla v sousedství staré cesty vedoucí z Prahy dál na jih. Původně nesla název „Pasovská“, během 19. století, kdy vznikaly nové úseky císařských cest – silnic, byly některé úseky napřiměny, včetně úseku u Malé Svaté Hory. Od roku 1934 se místní silnice nazývá jako „Dobříšsko-vimperská“, po roce 1935 „Strakonická“ (Stopy 2019). Dnes zde vede důležitá dopravní tepna – dálnice D4.

Nedaleko kaple stávala původně také boží muka. Doba výstavby není známa, snad souvisí s výstavbou kostela sv. Václava v Mníšku pod Brdy v 50. letech 18. století v časech Ignáce z Unwertu. Ještě ve 40. letech 20. století stávala po levé straně státní silnice, (Šťastný 1948) do dnešního dne se nedochovala.

Ve věžičce kaple se původně nacházely dva zvony – „sv. Anna“, vážící 16 kg, a menší „Panna Marie“, vážící 8,5 kg. Oba dva zvony byly během I. světové války sundány a roztaženy pro válečné účely. Až v roce 1934, za faráře Karla Nováka, byl pořízen nový zvon se jménem „Panna Maria“ s obrazem Bohorodičky. Na jeho plášti byl nápis „Sbirkou pořídili 1934 věrní katolíci“. Vážil 22,5 kg a byl ulit firmou Richard Herold v Chomutově (Stopy 2019). Zvon se dodnes nedochoval.



Obrázek č. 51: Malá Svatá Hora s božími muky v popředí
Zdroj: www.brdy.info

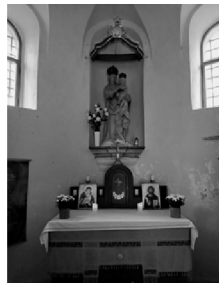
Kaple Navštívení Panny Marie, následně zvaná také jako Malá Svatá Hora, byla v pozdějších letech opravována. V moderní době se dočkala oprav například v roce 1989, kdy byla opravena střecha kaple. V roce 1999 dostala kaple novou fasádu (Z historie faroty sv. Václava v Mníšku pod Brdy 2022). Přesto si dodnes uchovala svůj původní jednoduchý, pozdně barokní ráz.



Obrázek č. 52: Malá Svatá Hora s vysazenými lipami
Zdroj: Jan Šťastný, Městečko pod Skalčkou 1948



Obrázek č. 53: Pohled na oltář v kapli
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 54: Detail oltáře
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 55: Kříž stojící po pravé straně kaple
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 56: Bazilika svatého Petra Zdroj: www.alamy.it

3.4.1 Malá Svatá Hora v kontextu architektury - barokní architektura

V průběhu 17. a 18. století se na našem území objevuje architektonická, umělecká a další tvorba s přívláskem barokní. V Evropě se výtvarné principy nového slohu vytvářely již v 16. století, díky vlivu několika realizací Michelangela Buonarrotiho a jeho nástupců (Šefců 2013).

Barokní architektura nastupuje po renesanci a částečně z ní vychází, ale pracuje s klasickým tvaroslovím a řády mnohem volněji, často skoro emotivně, obohacuje se hodně z regionálních vlivů a jeho prostředí, též experimentuje.

Architektura barokního slohu propojuje stavební díla se sochařskou a malířskou výzdobou. Barokní umělci a stavitelé si zkušenostmi a studiem osvojili techniku proporcí, fungování barev, práci s prostorem a světlem (Šefců 2013).

Baroko můžeme dělit na dva hlavní proudy. Klasicizující směr vyznává tradiční kánon bez větších odchylek, odmítá bohatou zdobnost a dynamické křivky. Objevuje se v Itálii a především v protestantských zemích, jako je Anglie, Dánsko, Nizozemí atd. V Římě vznikl naopak styl dynamický, který se objevil v architektuře katolických zemí, nejvíce pak ve střední Evropě. Tento směr je charakteristický i pro české země.

„Jezuitské baroko“ se u nás výjimečně v 17. století a je typické střídou formou (Šefců 2013). Vrcholná forma barokního slohu nastává před první polovinou 18. století. V tuto dobu proniká do vzhledu vesnic, měst, ale i krajiny. Hovoříme pak o ní jako o „české kulturní krajině“. Ta je typická vysazováním alejí, vytvářením průhledů a stavěním drobných krajinných staveb – boží muka, kapličky...

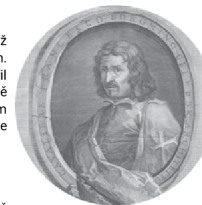
Druhá polovina 18. století se nese ve znamení změn. Mění se tvarosloví článků díky novým evropským trendům. Dochází k zjednodušování, ubírání zdobnosti v duchu klasicizmu, zároveň se uplatňují články v duchu rokoka (Šefců 2013).

3.4.2. Významní architekti období baroka

Za významného mistra ve svém oboru lze považovat Lorenza Berniniho, jenž žil v letech 1589-1680. Byl barokním architektem, ale i sochařem a malířem. Je autorem kolonád před chrámem svatého Petra ve Vatikánu, ale vytvořil též bronzový oltář, kde použil šroubovitě točené sloupy. Ty se následně rozšířily a vešly do všeobecného užívání. Dalším, neméně známým umělcem je Francesco Borromini z let 1599-1667. Využíval složitých kompozic, kde vymizely přímočaré tvary, jež nahradil dynamickými. (Mach, 1900)

3.4.3. Barokní sochařství

Mezi největší umělce své doby na území Čech bezesporu patří Matyáš Bernard Braun, jenž se narodil v roce 1684. Studoval především v Salcburku, ale vedou se domněnky, že Braun pobýval delší čas v Itálii, kde se setkal s dílem velkého umělce Berniniho. Jeho první práce z roku 1710 bylo sousoší sv. Luigardý, které se nalézá na Karlově mostě (Mánes 1937).



Obrázek č. 57: Francesco Borromini
Zdroj: www.casapermentale.org



Obrázek č. 58: Gian Lorenzo Bernini
Zdroj: www.eu.heraldmailmedia.com



Obrázek č. 59: Matyáš Bernard Braun
Zdroj: www.encyklopedie.praha2.cz

3.4.4. Baroko a sakrální stavby

Velký vliv na výstavbu sakrálních staveb v období baroka měla společenská objednávka, na kterou během 17. a 18. století měla velký vliv katolická církev, ale také bohatá, katolicky smýšlející šlechta. Po ukončení třicetileté války církev zahájila protireformační a rekatolizační úsilí. V tomto období se zpočátku obnovují poničené či opuštěné stavby, ale začínají se stavět i stavby nové (Šefců 2013).

Mezi ně lze zařadit kostely, kaple, ale i budovy klášterů, řádových kolejí, gymnázií, konviktů, seminářů včetně budov pro hospodářské využití, které bylo nezbytné pro chod zmíněných objektů. Výrazný podíl na této stavební činnosti měl Jezuitský řád – Tovaryšstvo Ježíšovo. Jezuité stavěli nejčastěji rozsáhlé komplexy, které obsahovaly kromě kostela a kaple též ubytovací zařízení, školní knihovny, badatelný, divadla, ale i dílny a různá technická vybavení, jako topné systémy atd. V 17. století se stále na objektech církevního charakteru uplatňoval ještě často vliv renesance, případně vídeňské či římské baroko. Stavby byly typické obdélným půdorysem, pravouhlým tvarem, někdy s návrhem kruhu či oválu. Půlkruh se pak uplatnil i ve tvaru oken, nazývaných jako termální (Šefců 2013).

Vrcholná fáze slouhu probíhala od konce 17. století až téměř do poloviny 18. století, což se nejvíce promítlo na sakrálních stavbách. V tomto časovém období dochází k tomu, že převzaté formy se přizpůsobují místnímu prostředí. Barokní slouh ovlivnil všestranně formu a výraz nejen významným sakrálním stavbám, ale i malým vesnickým kostelíkům a kapličkám či božím mukám a volně stojícím plastikám (Šefců 2013).

Velký ohlas v tu dobu zažíval takzvaný mariánský kult, který se zaměřoval na instalaci a uctívání různých variant vyobrazení Panny Marie. Nesmíme ale opomenout i kult českého mučedníka Jana Nepomuckého, který se začal objevovat v 17. století a vyvrcholil v roce 1729, kdy byl Jan Nepomucký svatořečen (Šefců 2013).

Při stavbě barokních kostelů se prosazuje smysl pro kompozici, symetrii, gradaci, ale také kontrast a vyvážené měřítko objektů k jejich okolí. V městském prostranství a v panoramatu měst i krajiny se díky kostelům vytvořily nové dominanty, jež využívají perspektivní klamy, bohatou štukatérskou a sochařskou výzdobu či scénické prvky. (Šefců 2013).

Stavby, které byly výjimečné, uplatňovaly tzv. dynamické baroko. To pracuje s prvkem zprohýbání. Uplatňuje ho u průčelí budov, která spolu s plastikami, římsami a štukatérskou výzdobou vytvářejí hru světla a stínů. Díky této důmyslně vymyšlené kompozici pak vznikají světelné reflexy, mění se podle polohy slunce. Tohoto principu je využíváno i v interiéru chrámů, kde křivky a zborcené plochy jsou doplněny iluzivní výmalbou, bohatě zdobenými oltáři a umělým mramorem (Šefců 2013).

Při přestavbě gotických kostelů docházelo často k pohlcení původní stavby s využitím obvodového zdiva, pilířů a kleneb. U kostelů, které se zachovaly ve své gotické podobě, pak zbarokizoval mobiliář či umělecká výzdoba. Novou podnoží se pak stala takzvaná barokní gotika. Jedná se o tvorbu založenou na barokních principech, které využívají gotické tvarosloví (Šefců 2013).

Jistý útlum v budování sakrálních staveb pak nastává po polovině 18. století, kdy katolická církev uskutečnila část svého stavebního záměru a nastává období osvícenství. Rok 1773 je osudný pro jezuitský řád, který je císařem Josefem II. zrušen. V roce 1781 pak začínají církevní reformy, kdy se ruší mnoho řádů, zanikají kostely a zakazují se pohřby vne městských hradeb a v kostelních kryptách (Šefců 2013).

Obrázek č. 60: Řez náměstím Palackého (Lomnice) - soutěžní návrh na rekonstrukci barokního náměstí.
Pohled na Kostel Navštívení Panny Marie Zdroj: www.m2au.cz



3.5. Slouhy před barokem

3.5.1. Renesance

Renesance se zrodila v dnešní Itálii a inspirovala se antickým uměním. Mnoho umělců působících ve Florencii a jiných italských městech, mezi které lze zařadit například Filippa Brunelleschio, Michelangela Buonarrotiho, Donata Bramanteho nebo Andrea Palladio, ovlivnilo stavby v celé Evropě (Johnson 2000).

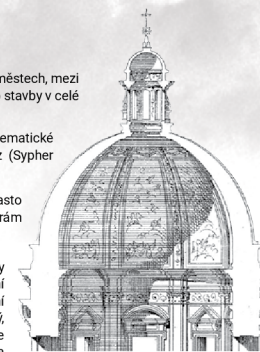


Obrázek č. 61: Příklady architektonických řádů
Zdroj: www.m.praha8.cz

Renesanční umělci využívali matematické vztahy a oblíbili si takzvaný zlatý řez (Sypher 1955).

Architekti u svých staveb používali často kupoli, inspiraci jim byl římský chrám Panteon (Johnson 2000).

V renesančním umění se opakovaly motivy, používalo centrální osvětlení a vznikla nová „móda“ využívání jednotlivých řádů, jako je toskánský, dórský, iónský a kompozitní, které se propisovaly do jednotlivých podlaží a fasád, a nechávaly je tak vyznít v celé kráse (Johnson 2000).



Obrázek č. 62: Příklad kupole - Řez kapli Cappella del Presepio
Zdroj: www.cs.wikipedia.org

3.5.2. Manýrismus

Manýristická architektura se díky císařskému dvoru Rudolfa II. hojně rozšířila do našich zemí a předcházela ranému baroku (Adamová et al. 2008). Manýristický umělec není svázán s pravidly řádu, a tak šokuje, zaměňuje a snaží se pobavit (Šefců 2013).

Mezi významné architekty patří Giovanni Maria Filippi nebo Giovanni Gargioliho. Památky postavené v období manýrismu můžeme nalézt například na Pražském hradě, kde stojí Matyášova brána, nebo v Praze – Bubenci v Císařském mlýně (Adamová et al. 2008).



Obrázek č. 63: Matyášova brána
Zdroj: www.evkyusupky.rajce.idnes.cz



Obrázek č. 64: Portrét císaře Rudolfa II. s Řádem zlatého rouna, 1603
Zdroj: www.cs.wikipedia.org

3.6. Slohy po baroku



Obrázek č. 65: Adolph Friedrich Kunike, Pohled na čestný dvůr zámku Kačina, litografie z r. 1830
Zdroj: www.nzm.cz

3.6.1. Empír

Za vlády francouzského císaře Napoleona I. přichází nový umělecký sloh, někdy též zvaný císařský – empír.

Jedná se o sloh období klasicismu, který ovlivnil nejen architekturu budov, dekoraci v interiéru, ale i styl oblékání.

Mezi lety 1800 až 1830 se empír dostal z Evropy až do Ruska.

Vzorem slohu bylo římské impérium, kdy empír používal řecké a římské prvky. Například dórský řád se sloupovým používání na fasádách budov, rozdělení interiérových stěn na velké plochy vyzdobené malovanými girlandami a vázami, nábytek byl typický svými jednoduchými křivkami. (Bierman&Hanus 1992).



Obrázek č. 66: Příklad dobového oblékání - vočerní šaty z roku 1818 Zdroj: www.janeastensworld.com

Za typickou stavbu na území Čech postavenou v období empíru lze považovat zámek Kačina z let 1802-1822 (Adamová et al. 2008), zámek Pohansko postavený v letech 1810-1812 (Zatloukal 2001), nebo některé stavby Lednicko-valtického areálu dokončeného v roce 1816 (Adamová et al. 2008).



Obrázek č. 67: Zámek Pohansko vystavěný v období empíru - pohlednice
Zdroj: www.s-antikvarat.cz



Obrázek č. 68: Kostel v Josefově koncem 19. století - Příklad kostela postaveného v duchu empíru
Zdroj: www.turistika.cz



Obrázek č. 69: Dříve divadlo Hybernia stoje v ulici na Příkopěch v Praze Zdroj: www.hybernia.eu

3.7. Barokní architektura v okolí Malé Svaté Hory

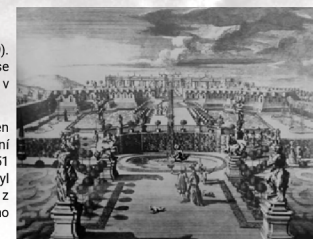
Příkladem barokní architektury v okolí je **Zámek Dobříš**, vystavěný pravděpodobně ve třetí čtvrtině 17. století (Vlček, 1999). Vzdušnou čarou je vzdálen 8 kilometrů od zájmového místa. Zámek byl vyprojektován od pařížských architektů Juliese Roberta de Cotte a Nicolla Servandoniho. Zámek je doplněn o barokní zahradu vybudovanou po vzoru zahrady císařské v Schönbrunnu (Sest. red. vlastivěd. publikací nakl. Orbis, 1950).



Obrázek č. 70: Letecký pohled na zámek Dobříš, 20. století
Zdroj: www.mestodobris.cz

Zámek Mníšek pod Brdy, který stojí ve stejnojmenném městě, je vzdušnou čarou vzdálen od Malé Svaté Hory 3,2 km. Zámek vystídal v 17. století hrad/tvrz* stojící tu dříve. První zmínky o hradu jsou zaznamenány v návrhu zákoníku Majestas Carolina z let 1350-1351 (Vlček 1999). Stavební kámen zámeckého objektu byl položen 11. května 1656 a zámek byl dokončen v roce 1672. Mezi významné majitele lze zařadit například významný rod pánů z Mitrovic, kteří zámek vlastnili déle než 150 let či Serváce Engela z Engelsflussu, za kterého vzniká barokní přestavba (Sedláček 1889).

*Publikace se rozcházejí v tom, zda na místě dnešního zámku stál hrad, či tvrz. V období středověku pojmy hrad a tvrz neměly stejný význam jako dnes, a bylo individuální na pozorovatele, kam objekt zařadil.



Obrázek č. 71: Náčrt zahrady zámku od J. Q. Jahna z roku 1770
Zdroj: www.docplayer.cz



Obrázek č. 72: Zámek Hluboš, zima 2022
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 73: Mníšek v 17. století
Zdroj: Jan Štátný, Městečko pod Skalou 1948



Obrázek č. 74: Zámek Mníšek pod Brdy, 2021
Zdroj: Foto autor

Zámek Hluboš

První zmínka o vrchnostenském sídle v Hluboši je datována do počátku 16. století, kdy tu stávala tvrz, která předcházela dnešnímu zámku. Sídlu v roce 1741 získává nového majitele Jana Antonína Hochberga z Hennersdorfu, který začal objekt přestavovat. V roce 1872 pak byl zámek upravován v duchu historizujících změn, a to za majitele Oettingen-Wallersteina. V této době vzniká také druhé křídlo zámecké budovy. Po roce 1920 se zámek stává na rok sídlem Tomáše Garrigue Masaryka (Vlček 1999). Malá Svatá Hora je vzdušnou čarou vzdálena asi 19 km.

3.8. Ukázka historické architektury v blízkém okolí

Mníšek pod Brdy

Kostel v Mníšku pod Brdy zasvěcený svatému Václavu se začal stavět v roce 1743 a dokončen byl roku 1756. Kostel byl upraven v 19. století, kdy byla přistavena věž na průčelí objektu (Poche et al. 1978). Kostel v Mníšku pod Brdy je od Malé Svaté Hory vzdálen vzdušnou čarou 3,1 km.

Skalka nad Mníškem

V roce 1680, na připomínku odvrácení morové rány, byla založena poutní kaple svaté Máří Magdalény a benediktinský hospic na Skalce nad Mníškem. Vedoucí stavby byl od roku 1692 Jan Rektoris, později jej vystřídal Benedetto Spinea. V některých publikacích je jako autor návrhu uváděn i Kryštof Dientzenhofer nebo Jean – Baptiste Mathey. Stavebníkem byl Servác Ignác, svobodný pán Enel z Engelftsu. Kaple má půdorys ve tvaru srdce. Průčelí stavby je dekorováno lizénami a interiéru kaple je dekorován umělými krápníky, které mají imitovat grottu. Tato imitace má představovat skutečné místo v Provence – Aix-en, v němž žila zbožná kajčnice. Část kláštera byla obydlena až v roce

Kytín

Kostel Nanebevzetí Panny Marie je postaven v období gotiky. První zmínka je ze 14. století, na konci 17. století byl zbarokizován. Roku 1866 byl kostel doplněn o věž na průčelí. Jedná se o jednolodní kostel s oltářem z 19. století a varhany z období rokoka (Poche et al. 1978).

Nová Ves pod Pleší

Kaple postavená v roce 1842 ve stylu klasicismu (Poche et al. 1978). Vzdušnou čarou vzdálená 2,2 km od zájmového místa.



Obrázek č. 75: Kostel sv. Václava, Mníšek pod Brdy
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 77: Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Kytín
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 78: Interiér kostela Nanebevzetí Panny Marie, Kytín
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 79: Interiér poutní kaple sv. Máří Magdalény
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 76: Poutní kaple sv. Máří Magdalény
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 80: Nová Ves pod Pleší, kaple
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 81: Radnice, Nový Knín
Zdroj: Foto autor

Nový Knín

V Novém Kníně se nalézá jednopatrová radnice s obdélníkovým půdorysem ze 17. století a kostel zasvěcený svatému Mikuláši. Postavený ve 3. třetině 12. století. Dodnes se dochovalo rádkové zdivo u lodi kostela. V 16. století došlo k první přestavbě a v letech 1773-1774 k přestavbě zásadní, kdy byla ke kostelu přistavena část z věže. V Novém Kníně se na náměstí nalézá čtvercová kašna z roku 1837 a socha Neposkvrněné početí ze třetí čtvrtiny 18. století (Poche et al. 1978). Malá Svatá Hora je vzdálená 6,4 km.

Malá Lečice

V obci Malá Lečice se nalézá čtvercová kaple z první poloviny 19. století (Poche et al. 1978). Vzdálenost od Malé Svaté Hory je 6,6 km.

Pičín

V obci Pičín se nalézá kostel Narození Panny Marie. Jedná se o raně gotický kostel z druhé poloviny 13. století, který byl v polovině 18. století barokně přestavěn a rozšířen. Před kostelem stojí barokní hřbitovní brana postavená v roce 1691 (NPÚ - památkový katalog kostel Narození

Panny Marie). Malá Svatá Hora je vzdušnou čarou vzdálená 17 km.

Veškeré informace o vzdálenostech jsou přebrány z www.mapy.cz.



Obrázek č. 82: Kostel Narození Panny Marie, Pičín
Zdroj: Foto autor



Obrázek č. 83: Kostel sv. Mikuláše, Nový Knín
Zdroj: Foto autor



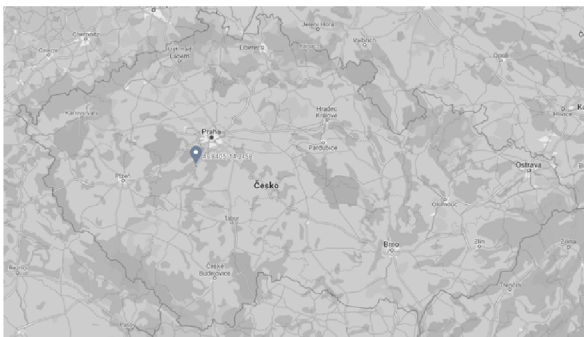
Obrázek č. 84: Kašna z roku 1837, Nový Knín
Zdroj: Foto autor

4. ZHODNOCENÍ PODKLADOVÝCH ÚDAJŮ



Obrázek č. 85: Vizualizace možné obnovy
Zdroj: Foto autor

4.1. Lokalizace Malé Svaté Hory

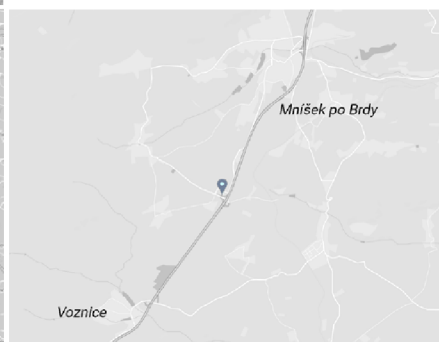
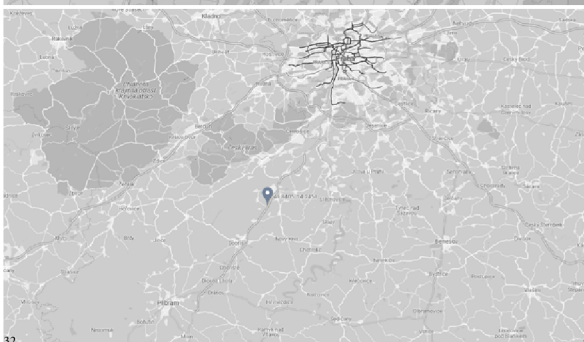


Vybrané území leží v nejnižnějším cípu katastrálního území města Mníšek pod Brdy. První zmínku v mapách můžeme najít ve II. Vojenském mapování a to pod označením Malé svatej kopec. Od této doby území prošlo velkými změnami. Největší proměnu má na svědomí dálnice D4, která je v těsné blízkosti daného území. Díky této radikální změně se okolí kaple zúžilo na malý pozemek na kterém je postavena a na silnice, které jej obklopují.

Obrázek č. 86: Řešené území - poloha
Zdroj: www.google.com

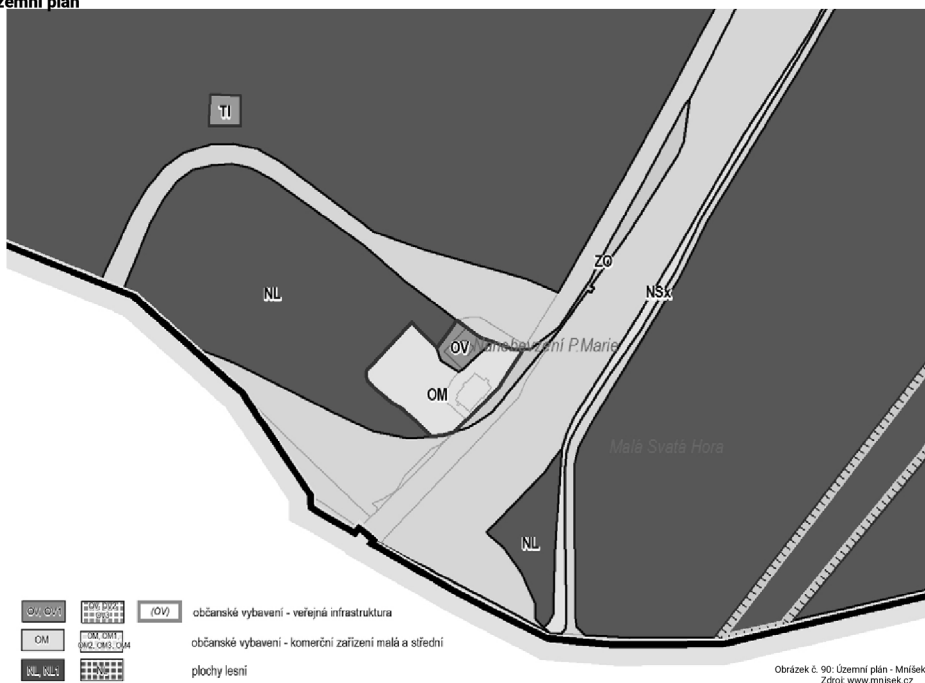
Obrázek č. 87: Řešené území - poloha
Zdroj: www.google.com

Obrázek č. 88: Řešené území - Voznice Mníšek pod Brdy
Zdroj: www.google.com



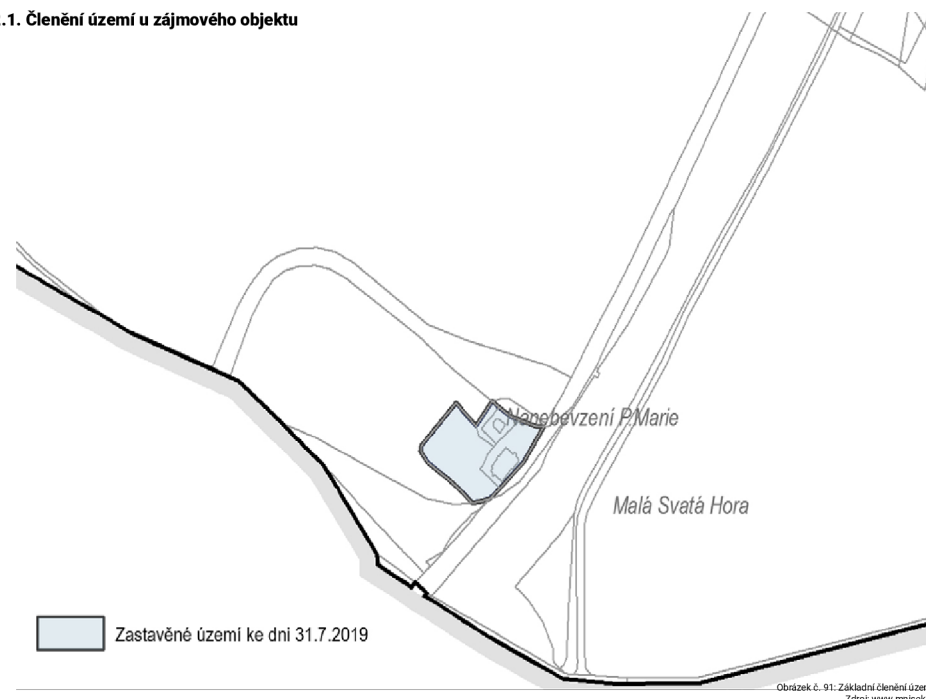
Obrázek č. 89: Řešené území - poloha
Zdroj: www.google.com

4.2. Územní plán



Obrázek č. 90: Územní plán - Mníšek po Brdy
Zdroj: www.mnisek.cz

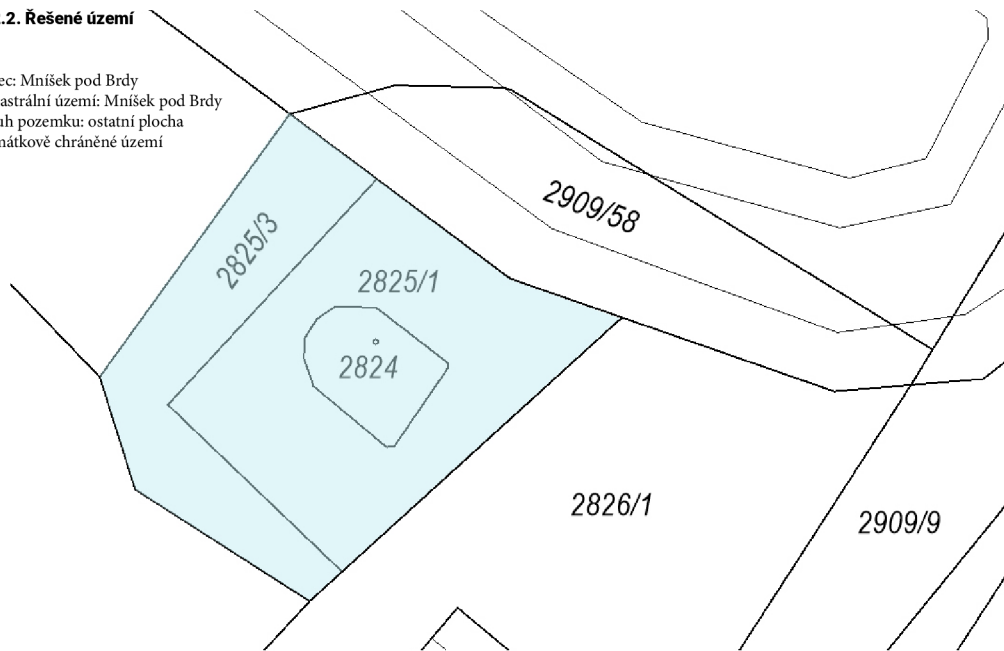
4.2.1. Členění území u zájmového objektu



Obrázek č. 91: Základní členění území - Mníšek po Brdy
Zdroj: www.mnisek.cz

4.2.2. Řešené území

Obec: Mníšek pod Brdy
 Katastrální území: Mníšek pod Brdy
 Druh pozemku: ostatní plocha
 památkově chráněné území



Obrázek č. 92: Katastr nemovitostí
 Zdroj: www.nahlizenidokn.cuzk.cz

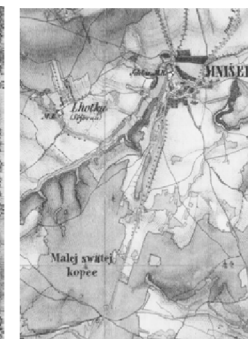
4.3. Historie



Obrázek č. 93: Müllerovo mapování
 Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz



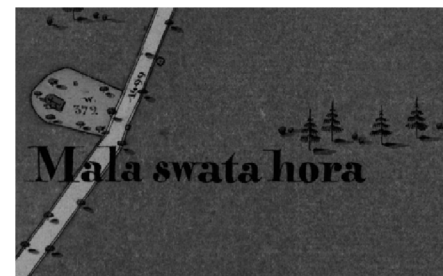
Obrázek č. 94: I. vojenské mapování
 Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz



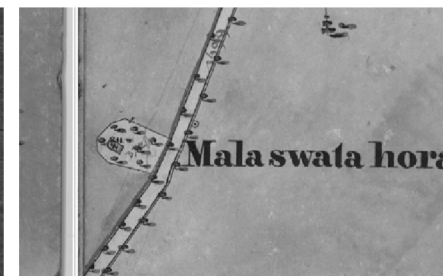
Obrázek č. 95: II. vojenské mapování
 Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz



Obrázek č. 96: III. vojenské mapování
 Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz



Obrázek č. 97: Mapy stabilního katastru
 Zdroj: www.ags.cuzk.cz



Obrázek č. 98: Indikační skici - Čechy
 Zdroj: www.ags.cuzk.cz

4.3.1. Historie - ovocná alej



Ovocné stromy

Les (s měkkým dřevem)

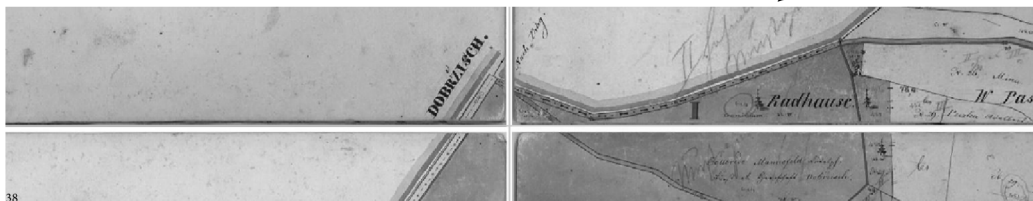
Hranice okresu

Indikační skica č. 99 s vyobrazením ovocné aleje vedoucí z Mníšku pod Brdy k Malé Svaté Hoře a kousek za ní až k hranici okresu. Na indikační skice č. 100 můžeme vidět, že alej dále nepokračuje.

V současné době se v okolí nedochovala žádná z výsadeb těchto ovocných dřevin.

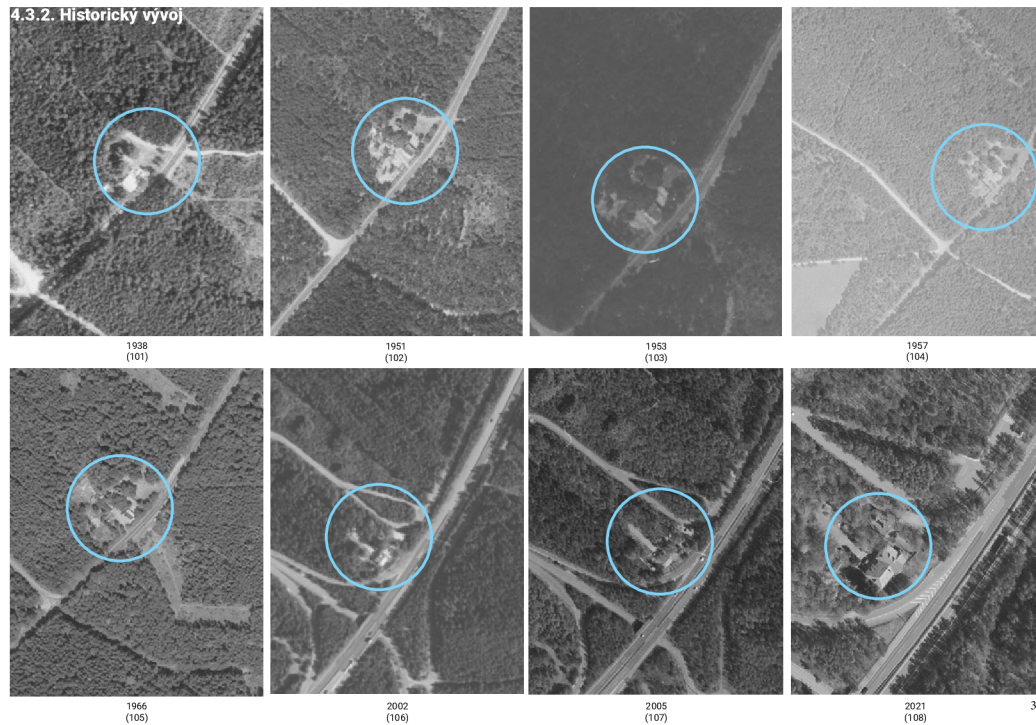
Obrázek č. 99: Indikační skica Mníšek p. Brdy - díve Mníšek (Mníšek)
Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz

Obrázek č. 100: Indikační skica Nová Ves p. Pleši - díve Neudorf (Nowawes)
Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz



38

4.3.2. Historický vývoj



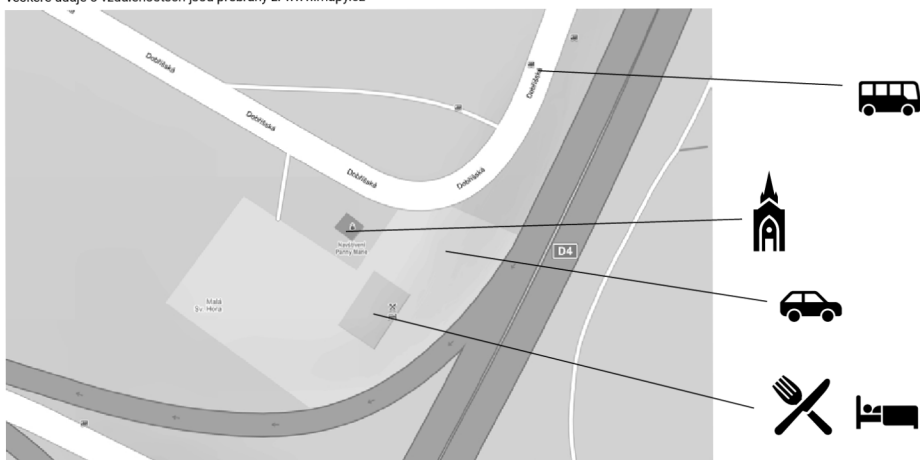
Obrázek č 101-108: Letecké mapy okolí Malé Svaté Hory
Zdroj: www.geoportal.cuzk.cz

39

4.4. Občanská vybavenost

Kaple Navštívení Panny Marie, tzv Malá Svatá Hora se nachází vzdušnou čarou asi 3 km od Mníšku pod Brdy a asi 2 km od obce Kytín. Ke kapli je možné přijet automobilem, nebo hromadnou dopravou. Zastávka autobusu je od kaple vzdálená asi 75 m a cesta na ní trvá zhruba jednu minutu. U Malé Svaté Hory je možné se občerstvit i ubytovat v restauraci s penzionem, která se nachází přímo před objektem. Nalézá se zde i parkoviště, které slouží jak pro návštěvníky restauračního zařízení, tak pro návštěvníky sakrálního objektu. Celý areál se nachází u sjezdu 21 dálnice D4.

Veškeré údaje o vzdálenostech jsou přebrány z: www.mapy.cz



Obrázek č. 109: Mapa místa s vyznačením okolí
Zdroj: www.mapy.cz - mapa, symboly - PowerPoint

4.4.1. Doprava

Auta - u zájmového objektu se nalézá dálnice D4 se sjezdem 21 a silnice 11626 vedoucí k parkovišti před restaurací a penzionem

Cyklisté - v okolí kaple jsou vyznačené cyklotrasy, za zmínku stojí například cesta z Mníšku pod Brdy na poutní místo Skalka. Na parkovišti nejsou odstavné stojany na kola

Pěší - chodci mohou ke kapli využít silnici č. 11626 vedoucí z Mníšku pod Brdy, ale pro bezpečnější dopravení do cíle je vhodné zvolit autobusový spoj

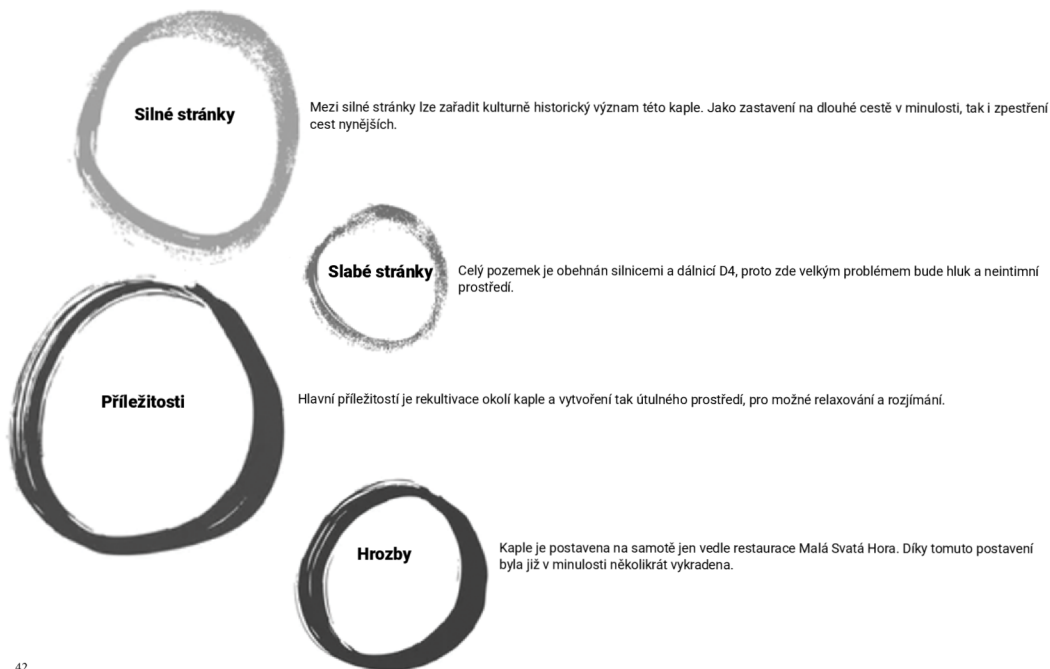


Obrázek č.110: Pohled od Malé Svaté Hory na autobusové zastávky
Zdroj: Foto autor

4.5. Památková péče

Kaple Navštívení Panny Marie - tzv. Malá Svatá Hora je od roku 1958 památkově chráněná. Jedná se o nemovitou kulturní památku. Evidována je pod číslem 1000129443 (Národní památkový ústav 2022). Ke kapli je zpracovaná nálezková zpráva, zabývající se průzkumem fasády před opravou z roku 1999-2000. Z této zprávy vyplývá, že omítka, která je zde nyní dochovaná není původní. Zbarvením připomíná mladší omítku z fasády kostela sv. Václava z Mníšku pod Brdy (Schubert 2000).

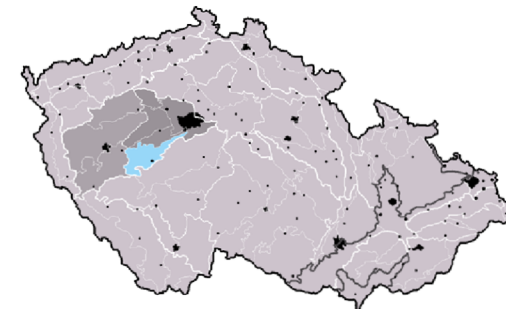
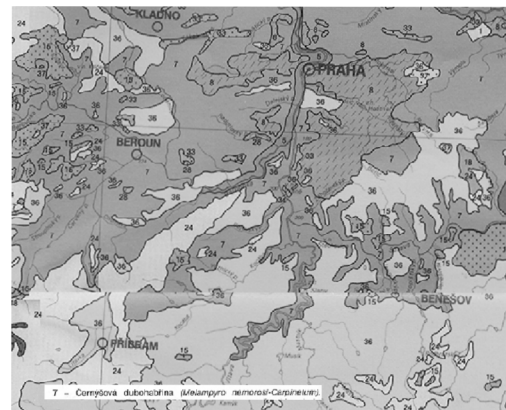
4.6. SWOT analýza



4.7. Přírodní podmínky

Brdský bioregion se rozprostírá mezi hranicemi západních a středních Čech. Jeho celková plocha je 851 km² (Culek et al. 1996). Dané území leží v Brdské vrchovině, jež se nalézá ve středních Čechách. Pokud budeme konkrétnější, jedná se o Hřeben, tj. severovýchodní část Brdské vrchoviny s rozlohou 117 km². Tato oblast je tvořena ze souvrství kambrických a ordovických břidlic, pískovců, drob, slepenců a také křemenců (Balatka et al. 1987 ; Kozák 2009). Hřeben a oblast okolo nich je poměrně suchá s ročním úhrnem srážek okolo 600 mm (Culek et al. 1996). Částí Hřebenů je pak Studenská vrchovina se souvislým strukturálním hřbetem a s plochou vrcholovou částí. Příkré svahy jsou rozčleněny údolními svahových toků. Mezi nejvyšší body lze zařadit Studený vrch s 660 m nad mořem či významný bod Vrážky, tyčící se 577 m nad mořem. Porost zde rostoucí je smrk s borovicí, smíšený porost se zastoupením dubu a buku, ale i jedlové porosty se značným zastoupením smrků (Balatka et al. 1987).

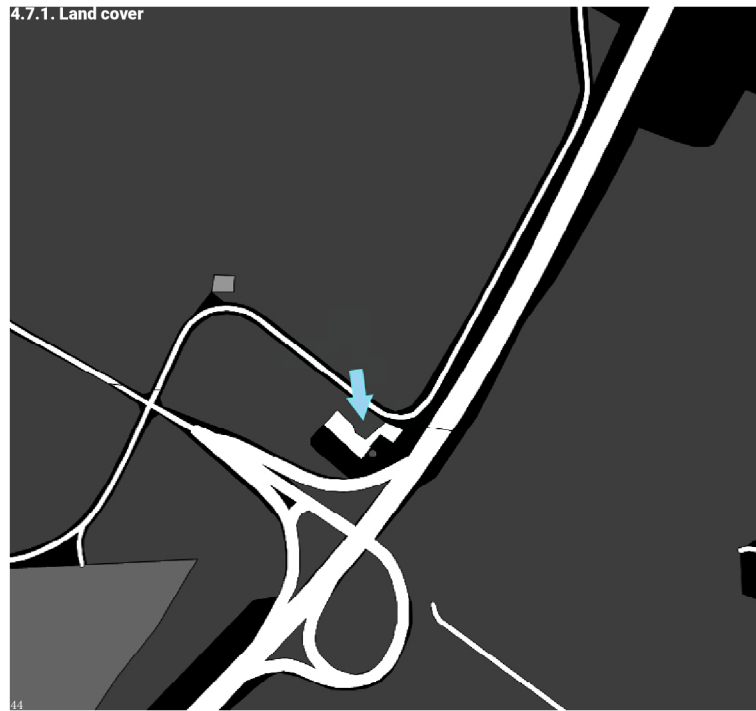
Podle Neuhäuslové et al. (1998) je struktura a druhové složení porostů zařazeno do Černýšovské dubohabřiny. Ta se vyznačuje dubohabřovým porostem, kde dominantní postavení má dub zimní a habr. V tomto složení je častou příměsí také lípa malolistá, ve vlhčím prostředí pak lípa velkolistá, dub letní, někdy také jasan ztepilý, javor klen a mlec či třeseň ptačí. Inverzní anebo vyšší polohy jsou také tvořené bukem lesním a jedlí bělokorou. Keřová patra jsou dobře vyvinutá jen za předpokladu dobrého proslunění. Bylinné patro zastupují mezofilní druhy, hlavně byliny, a to jaterník podléška, svizek lesní, zvonek broskvolistý či kopytník evropský.



Obrázek č. 111: Brdská vrchovina
Zdroj: www.wikipedia.org

Obrázek č. 112: Mapa přirozené potencionální vegetace ČR
Zdroj: Zdenka Neuhäuslová et al, Mapa přirozené potencionální vegetace ČR

4.7.1. Land cover



- Lesní půda se stromy
- Dopravní síť
- Orná půda a ostatní dále nspecifikované plochy
- Areál účelové zástavby
- Lesní půda s křovinatým porostem

Obrázek č. 113: Land cover
Zdroj: www.geoportál.gov.cz

4.7.2. Hluková mapa území

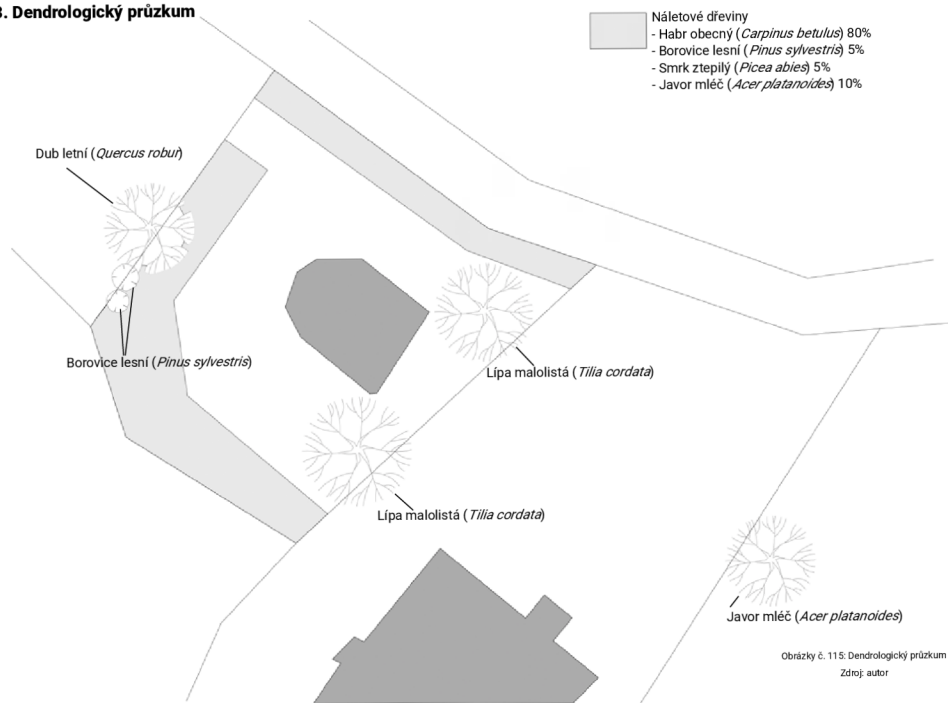


Hlukový ukazatel L_{dvn}

- 50 - 55 dB
- 55 - 60 dB
- 60 - 65 dB
- 65 - 70 dB
- 70 - 75 dB
- > 75 dB

Obrázek č. 114: Hluková mapa 2017, 2022
Zdroj: www.geoportál.mzcr.cz

4.7.3. Dendrologický průzkum



4.7.4. Dendrologický průzkum - kácení



4.8. Současný stav



(117)



(118)



(119)



(120)



(121)



(122)



(123)



(124)



(125)



(126)



(127)



(128)

Obrázky č. 117-128. Současný stav
Zdroj: Foto autor

5 VLASTNÍ PROJEKT

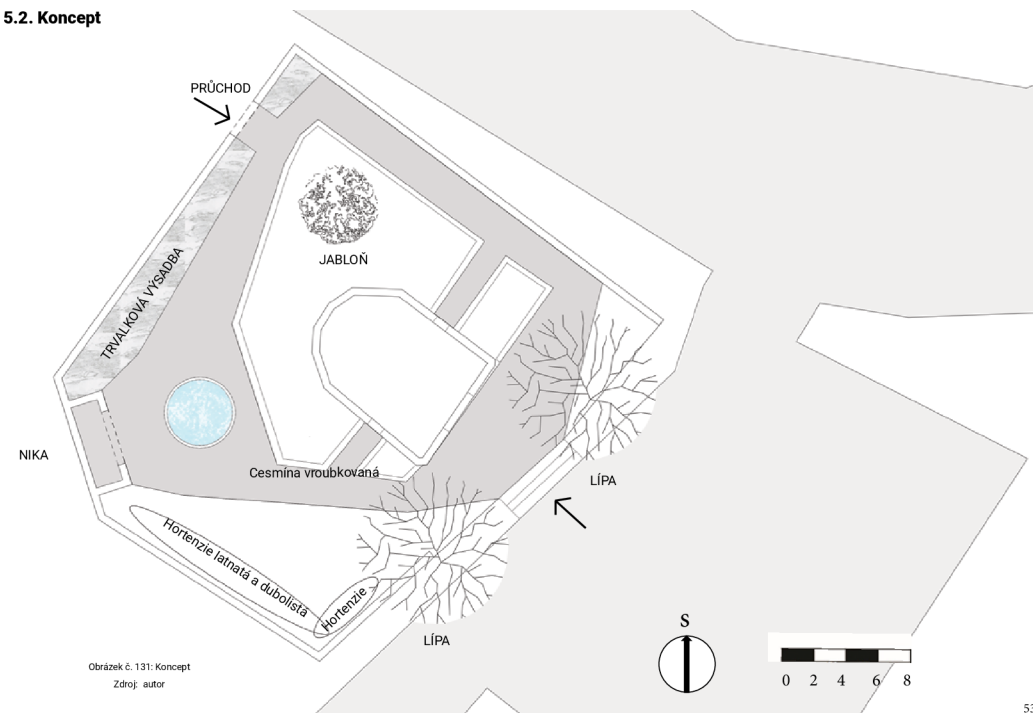


5.1. Moodboard



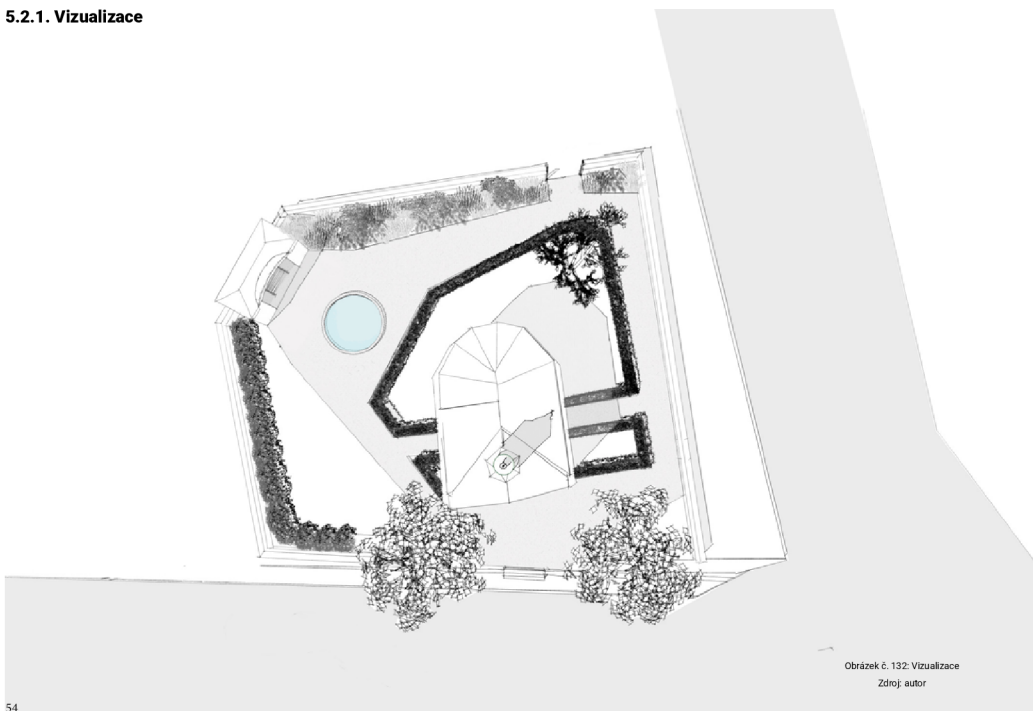
Obrázek č.130. Inspirační fotografie
Zdroj: www.pinterest.fr

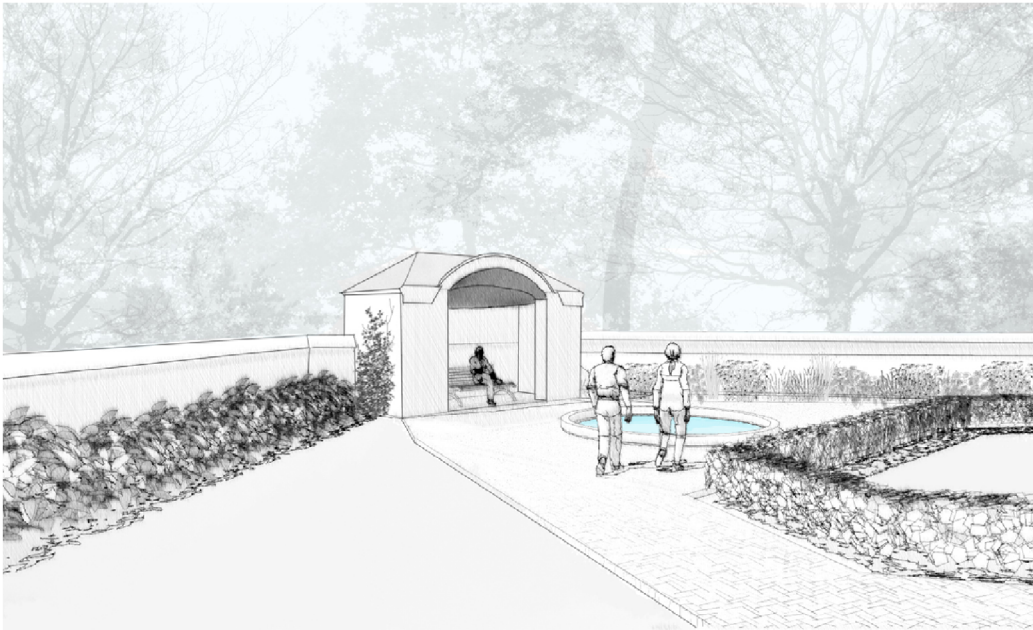
5.2. Koncept



Obrázek č.131: Koncept
Zdroj: autor

5.2.1. Vizualizace





Obrázek č. 134: Vizualizace
Zdroj: autor

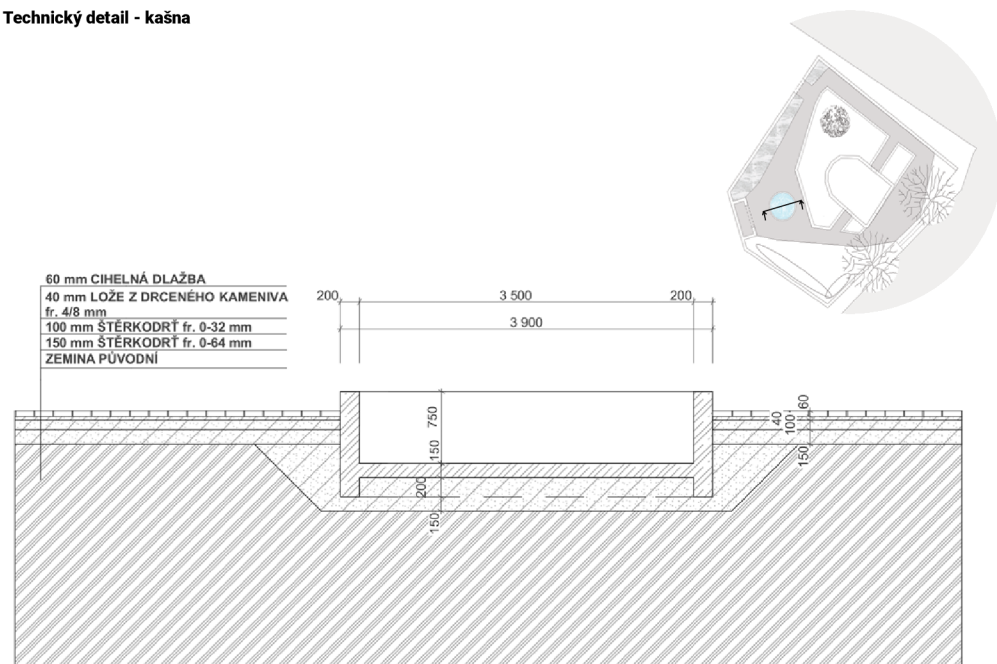


Obrázek č. 135: Vizualizace
Zdroj: autor



Obrázek č.136: Vizualizace
Zdroj: autor

5.3. Technický detail - kašna



Obrázek č. 137: Detail
Zdroj: autor

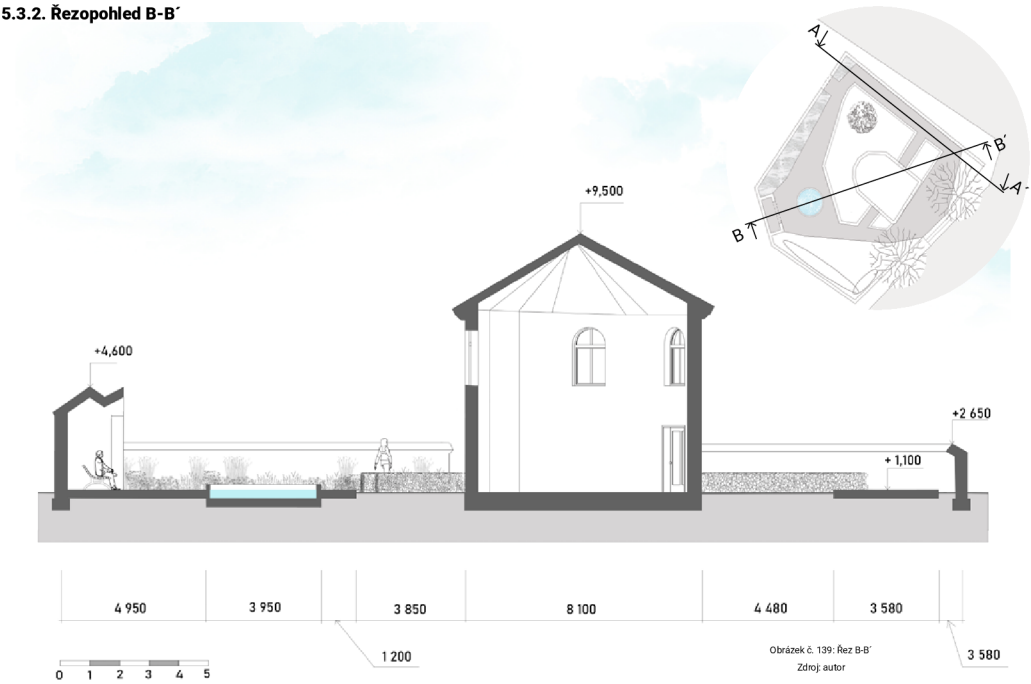
5.3.1. Řezopohled A-A'



Obrázek č. 138: Řez A-A'

Zdroj: autor

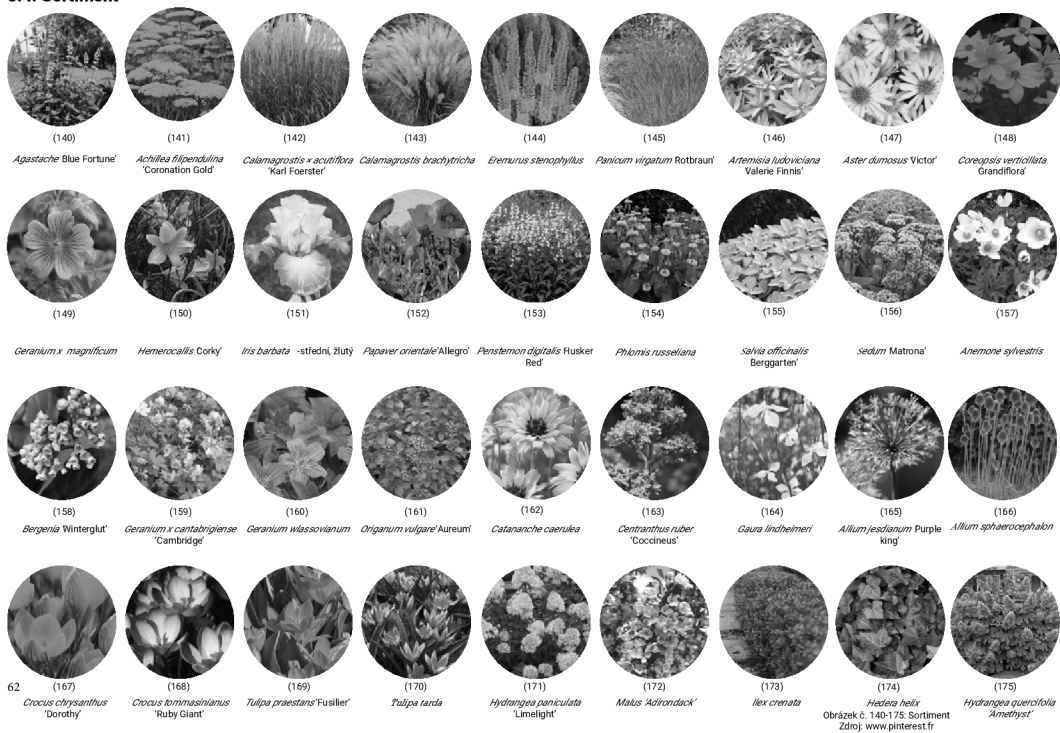
5.3.2. Řezopohled B-B'



Obrázek č. 139: Řez B-B'

Zdroj: autor

5.4. Sortiment



Obrázek č. 140-175: Sortiment
Zdroj: www.pinterest.fr

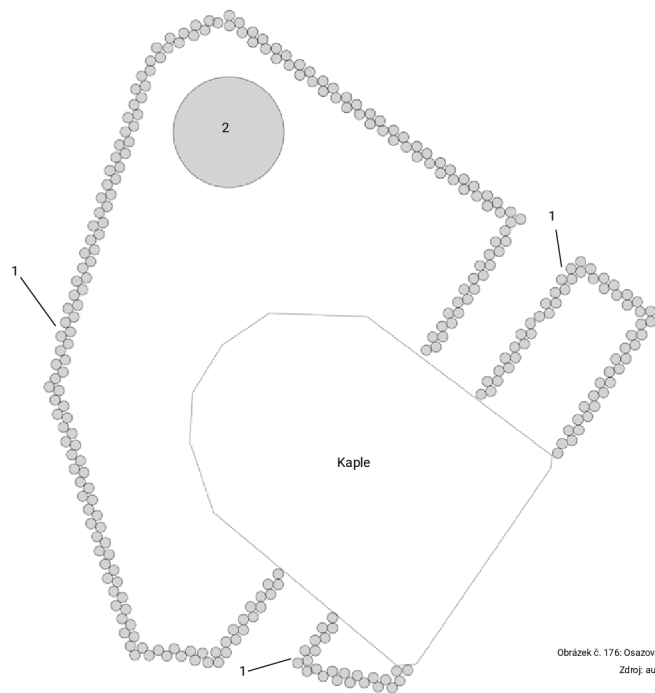
5.4.1. Tabulka kvetení - extenzivní trvalkový záhon

Funkce rostliny	Název taxonu	Měsíce												
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.		
Solitérní 9%	Agastache 'Blue Fortune'													
	Achillea filipendulina 'Coronation Gold'													
	Fremurus stenophyllus													
	Coreopsis verticillata 'Grandiflora'													
Skupitvové 51%	Aster dumosus 'Victor'													
	Geranium x magnificentum													
	Hemerocallis 'Corky'													
	Iris barbata													
	Papaver orientale 'Allegró'													
	Penstemon digitalis 'Husker Red Strain'													
	Phloxis russelliana													
	Sedum telephium 'Matrona'													
	Anemone sylvestris													
	Bergenia 'Winterglut'													
Pokryvné rostliny 34%	Geranium x cantabrigiense 'Cambridge'													
	Geranium wlassovianum													
Vtroušené rostliny 6%	Catananche caerulea													
	Centranthus ruber 'Coccineus'													
	Gaura lindheimeri													
Cibulnaté a hlíznaté rostliny	Allium jesidarium 'Purple King'													
	Allium sphaerocephalon													
	Crocus chrysanthus 'Dorothy'													
	Crocus tommasinianus 'Ruby Giant'													
	Tulipa praestans 'Fusilier'													
Tulipa tarda														

Tabulka č. 1: Tabulka kvetení
Zdroj: autor

5.4.2. Osazovací plán - živý plot

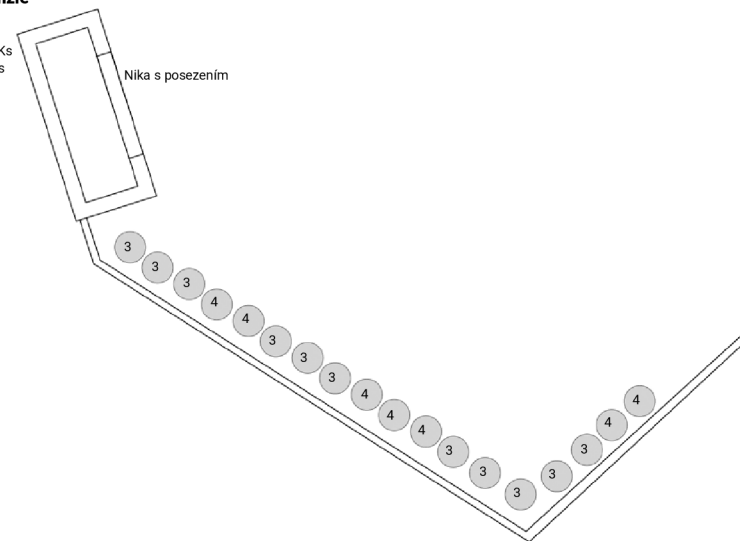
- 1 *Ilex crenata* 279 Ks
- 2 *Malus 'Adirondack'* 1 Ks



Obrázek č. 176: Osazovací plán - živý plot
Zdroj: autor

5.4.3. Osazovací plán - hortenzie

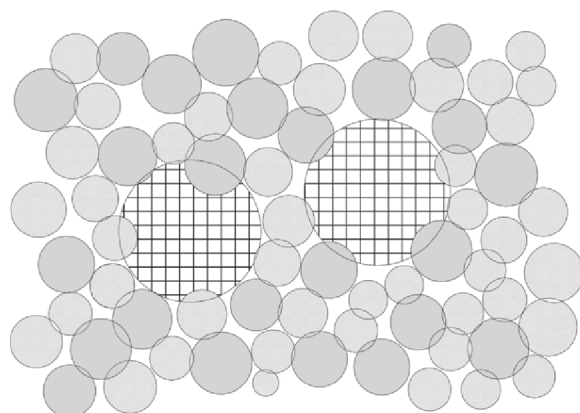
- 3 *Hydrangea paniculata* 'Limelight' 12 Ks
- 4 *Hydrangea quercifolia* 'Amethyst' 7 ks



Obrázek č. 177: Osazovací plán - hortenzie
Zdroj: autor

5.4.4. Osazovací plán - extenzivní trvalkový záhon

Jméno rostliny	Počet kusů
Agastache 'Blue Fortune'	7 ks
Achillea filipendulina 'Coronation Gold'	4 ks
Calamagrotis x acutiflora 'Karl Foester'	7 ks
Calamagrotis brachytricha	7 ks
Eremurus stenophyllus (E. bungei)	7 ks
Panicum virgatum 'Rotbraun'	4 ks
Artemisia ludoviciana 'Valeria Finnis'	7 ks
Aster dumosus 'Victor'	25 ks
Coreopsis verticillata 'Grandiflora'	7 ks
Geranium x magnificum	25 ks
Hemerocallis 'Corky'	25 ks
Iris barbata	7 ks
Papaver orientale 'Allegro'	11 ks
Penstemon digitalis 'Husker Red'	25 ks
Phlomis russeliana	22 ks
Salvia officinalis 'Berggarten'	7 ks
Sedum telephium 'Matrona'	14 ks
Anemone sylvestris	22 ks
Bergenia 'Winterglut'	18 ks
Geranium x cantabrigiense 'Cambridge'	29 ks
Geranium wlassovianum	29 ks
Origanum vulgare 'Aureum'	18 ks
Catananche caerulea	7 ks
Centranthus ruber 'Coccineus'	7 ks
Gaura lindheimeri	11 ks
Allium 'Purple King'	120 ks
Allium sphaerocephalon	200 ks
Crocus chrisanthus 'Dorothy'	200 ks
Crocus tommasinianus 'Ruby Giant'	120 ks
Tulipa praestans 'Fusilier'	240 ks
Tulipa tarda	200 ks
Počet rostlin celkem:	1 432 ks



Obrázek č. 178: Příklad možného osázení
Zdroj: autor

Soliterní rostliny budou umístěny do středu záhonů a dále od jeho okrajů. Skupinové, pokravné, vtroušené a hlíznaté rostliny budou vysazeny náhodně

Tabulka č. 2: Seznam rostlin - extenzivní záhon
Zdroj: autor

5.5. Technická zpráva

1. Příprava území

1. 1. Příprava území – kácení

Do přípravných prací je zahrnuto kácení náletových dřevin, které se vyskytují vedle kaple Navštívení Panny Marie. S ohledem na okolní stromy a budovu kaple bude prováděno postupným kácením. Nakonec budou odřezovány pařezy do hloubky 15 cm a povrch bude zasypán orníci.

1. 2. Příprava území – terénní úprava

Příprava stavby bude spočívat ve vytvoření všech staveb, terénních úprav, chodníků a vegetačních prvků za účasti autorského dozoru a technického dozoru investora dle projektu – výkres: KONCEPT
Pro dlažďené plochy budou vyhloubeny lůžka. V místě zídek a niky s posezením budou vyhloubeny jámy. Na dno základových jam bude uložena 5cm vrstva kamenné drtě 18–32 mm sloužící jako drenážní vrstva.

2. Stavby

2.1. Cihelná dlažba

Betonová dlažba kolem kaple bude z cihelných dlaždic o rozměru 20 x 5 x 6,5 cm. Základ bude vyhlouben do hloubky 35 cm, na vyspádovanou a uhuštěnou zemní pláň přijde zhuštěná podkladní šterkodř fr. 0-64 mm do výšky 150 mm a na ni 100 mm kladena vrstva ze šterkodř fr.0-32mm. Následuje lože z drčeného kameniva frakce 4/8 mm ve výšce 40 mm.

Do takto připravených podkladních vrstev již klademe dlažbu se spárou 3–5 mm a stabilizujeme pouze poklepem gumovou palicí přes dřevěné prkno. Po ukončení pokládky se vyplní spáry mezi dlaždicemi spárovacím pískem frakce 0–2 mm. Krajiní kostky budou uloženy do betonu o tloušťce 40 mm jako obrubník.

2.2. Obvodové zídky

U obvodových zídek se nejprve vyhloubí základové pasy o šířce 400 mm do nezámrazné hloubky (900 mm), které se následně vybetonují betonem třídy C20/25. Na takto připravených základech se zhotoví zeď z prefabrikovaných betonových tvárnic tl. 300 mm, která bude vyztužena ocelovou výztuží o průměru 8 mm a následně zalita betonem třídy C 20/25. Zeď bude ukončena lícovými cihlami, které budou kladeny do zdicí a spárovací malty a vytvoří střechu. Následně bude celá zeď nahozena betonovou maltou s příměsí lepidla.

2.3. Nika s posezením

Nika bude vybudována na betonovém základu o rozměru 2600x5600 mm s hloubkou do nezámrazné hloubky 900 mm. Stavba o rozměrech 2500x 5500 mm a s celkovou výškou 3500 mm bude prováděna stejně jako u bodu č. 2.2 s rozdílem zastřešení, které zde bude zhotoveno z dřevěného krovu a zastřešeno krytinou bobrovka.

2.4. Kašna

Kašna bude provedena jako prefabrikát a dovezena přímo na stavbu, kde bude osazena do šterkového lože viz. detail

3. Vegetační úpravy

3.1. Příprava ploch k výsadbě

Vyčištění ploch výsadeb bude probíhat za účasti a dohledu autorského dozoru a realizátora celé akce. Terénní nerovnosti po odstraněných dřevinách a v travnatých plochách budou dorovnány doplněním ornice a plošnou úpravou terénu. Plochy určené k osázení keří bude nutno chemicky odplevelit a odstranit stávající drn, vyčistit od všech nežádoucích materiálů, zejména od stavebních zbytků, obalů a těžko rozložitelných rostlinných částí. Půdu znečištěnou tuky, oleji, barvami a dalšími látkami ohrožujícími rostliny je nutno vyměnit. Půdu je nutné kultivovat rotátorováním, smykováním, vláčením a hrabáním.

3.2 Výsadba stromů

Vhodnou dobou pro výsadbu listnatých stromů je období po přirozeném opadu listů od přibližně ½ října do období začátku rašení cca ½ dubna. Řez koruny se provádí podle aktuálního stavu sazenice. V případě výsadby prostokofené sazenice je vhodný řez kořenového systému. Pro kvalitní růst a vývoj provádíme zpětný řez.

Výsadba bude prováděna s výměnou 50% půdy. Výsadbová jáma bude alespoň 1,5x větší, než bal rostliny a hrany jámy budou zdrsňeny. Po vykopání bude výsadbová jáma prolita vodou a v případě potřeby se vytvoří drenáž. Při výsadbě dřeviny budou zatlučeny do země tří kůly, spojeny příčkou a dřevina vyvázána. Kmen dřeviny bude obmotán jutovým pásem. V místě úvazu toto obmotání bude zdvojnásobeno, aby nedošlo k poškození kmene. Okolo vysazené dřeviny se vytvoří závlahová mísa, dřevina bude zamulčovaná a rostlina bude zalita 1x 60 l vody.

3.3 Výsadba keřů a trvalek

Doba vhodná na výsadbu – u kontejnerových rostlin je výsadba možná po celý rok, pokud není zmrzlá půda.

Příprava ploch:

Plochy záhonů budou předem chemicky odpleveleny. Po 14 dnech, kdy bude působit herbicid, bude plocha plošně zkultivována a urovňována. Celý prostor je nutné urovnat, odstranit kameny a kořeny.

Ošetření rostlin před výsadbou:

Nadzemní části keřů budou zastříženy podle druhu keře. Nadzemní části trvalek budou zastříženy podle druhu a doby výsadby.

Výsadba:

Vyhloubení jamek s výměnou 50% půdy o velikosti 1,5x větší, než velikost kontejneru/květináče. Na dno výsadbových jamek se umístí hnojivo v tabletách. Povrch záhonů bude po výsadbě ve výšce 10 cm pod chodníky a obrubníky tak, aby záhon mohl být doplněn vrstvou mulče. Po výsadbě bude každá ze sazenic zalita. 1x 5 l Vody.

3.4 Založení travnatých ploch

Travnatá plocha, která bude nově založena se nejprve odplevelí herbicidem na široko a poté bude terén plošně upraven – doplněna ornice a zarovnána. Půdu je nutné obdělat frézováním, rytím, nakopáním, smykováním a válením. Starý travní drn bude vybrán, odvezen a budou vysbírány kameny. Na budoucích travnatých plochách bude navezen a rozprostřen trávnickový substrát o výšce 5 cm. Dalším krokem bude pohnování trávniku umělým hnojivem na široko a následovat bude uhrabání. Na takto připravenou plochu bude zaseto travní osivo pro parkové trávniky v dávce 30g/m2. Po osetí bude travní osivo zapracováno do půdy a zaváleno válcem. Plocha bude zalévána podle potřeby a provedena seč.

5.6. Finanční rozvaha

Specifikace	Měrná jednotka	Výměra	Jednotková cena	Celková cena
Odstranění nevhodných dřevin (V ceně zahrnuto odstranění pařezu, zásypu jam, odvozu odpadu na skládku)	m ²	320	180 Kč	57 600 Kč
Terénní úpravy (Sejmutí travního drnu, uložení odpadu na skládku)	m ²	560	50 Kč	28 000 Kč
Výstavba zídek a niky + chodník	ks	1	879 000 Kč	879 000 Kč
Realizace kašny	ks	1	50 000 Kč	50 000 Kč
Výsadba jabloně (Rostlina, vyhloubení jamy, hnojení, zalití a doprava)	ks	1	12 020 Kč	12 020 Kč
Založení záhonů - trvalky (Rostliny, založení záhonů pro trvalky a cibuloviny, hloubení jam, hnojení, zalití a doprava)	m ²	40	1 675 Kč	67 000 Kč
Výsadba keřů (Rostliny, vyhloubení jamy, hnojení, zalití a doprava)	ks	297	286 Kč	84 942 Kč
Založení travnaté plochy	m ²	200	511 Kč	102 200 Kč
Celková cena				1 280 762 Kč
Odhadovaná roční údržba (Řez stromu, stříhání keřů , údržba trvalkových záhonů, sečení, hnojení, odvoz a uložení odpadu na skládku)				16 000 Kč

Tabulka č. 3: Finanční rozvaha

Zdroj: autor

6. DISKUZE



6.1. Diskuze

Úvodní část práce se snažila zájmovou lokalitu, kterou je kaple Navštívení Panny Marie, jinak také zvaná Malá Svatá Hora, nejprve zařadit a představit v kontextu krajiny poutních cest. Důležitou částí tak bylo v krátkosti popsat, co je to kulturní krajina či historická paměť, jakou mají roli a význam poutní cesty nebo znamení na cestách.

Malá Svatá Hora však nepředstavuje jen součást krajiny poutních míst, ale také příklad slohového citění, který zde byl konkrétně ztvárněn v pozdně barokním duchu. Důležité bylo v této věci představit obecně barokní sloh, jeho charakteristiku, význam, zmínit známé barokní umělce i stavby. Soupis okolních historických památek ukázal slohovou pestrost lokálních staveb a zatím zcela nedoceněnou atraktivitu zdejšího kraje poblíž Prahy. Pro komparaci byl v krátkosti uveden popis předchozích i následujících architektonických slohů.

Historie kaple Malé Svaté Hory byla pevně spjata s nedalekou Svatou Horou u Příbrami, neboť vznikla na poutní cestě vedoucí k ní od Prahy. Důležitou vazbu měla kaple i k blízkému Mníšku pod Brdy, neboť majitel zdejšího zámku a přílehlého panství, Jan z Unwertu, daroval pozemek, na němž Edmund Chvalský z Prahy v roce 1809 kapli Navštívení Panny Marie vystavěl. Založení poutního a zároveň odpočinkového místa na poutní cestě z Prahy na Svatou Horu u Příbrami bylo pro dané panství jistě nejen aktem zbožnosti, ale i prestižní záležitostí, neboť se na zdejším panství nacházelo i další významné (barokní) poutní místo – Skalka.

Analytická část práce přinesla nejen pohled na původní barokní krajinu, jejíž součástí kaple byla, ale také na již zaniklé stavby a stavbičky v blízkém okolí. To umožnilo prezentovat postupnou proměnu lokality a okolní krajiny od 19. století do současnosti. Původní důležitá zemská stezka, která vedla v těsném sousedství kaple, se v minulém století proměnila v důležitou dopravní tepnu. Ta zcela zastínila přítomnost a význam Malé Svaté Hory. Její neveselý osud, vedoucí k pomalému úpadku až téměř zapomnění, byl způsobem především změnou sociálně-politického klimatu ve 2. polovině 20. století.

Jak ukázal podrobný soupis historie, kaple se těšila zájmu ještě ve 30. letech 20. století. Po delší přestávce se dočkala alespoň základní péče v roce 1989. V tomto roce, společně se změnou poměrů v politice i ve společnosti, začala nová, veselejší kapitola v dějinách Malé Svaté Hory, která se dočkala dalších oprav. Ty se však nikdy nedotkly jejího okolí.

Předkládaná práce přinesla návrh celkové revitalizace lokality. Jeho cílem je jednak snaha o zatraktivnění místa coby turistického cíle, ale také o navrácení původního významu a role Malé Svaté Hory. Ta spočívá nejen v citlivé rekonstrukci samotné kaple, ale také ve vytvoření odpočinkové zahrady, určené pro rozjímání v klidu a pohodlí, v sousedství rušné a uspěchané dopravní tepny.

Návrhová část v sobě obsahuje jak detailní popis současné krajinné či majetkoprávní situace, ale také zhodnocení stavu památky a její zaměření. Součástí navrhovaného projektu revitalizace je soupis inspiračních zdrojů, SWOT analýza, plán výsadby, technická zpráva a finanční rozvaha. Několik vizualizací, včetně půdorysných plánů a řezů pak umožňuje jasnou představu záměru autora. Jeho přáním je, aby práce přinesla nejen podnět k dalšímu zájmu o Malou Svatou Horu, ale také základní dokumentaci pro zhodnocení projektu investorem a jeho zdárnou realizaci.

7. ZÁVĚR



Obrázek č. 180: Vizualizace možné obnovy
Zdroj: Foto autor

7.1. Závěr

- Úvodní literární rešerše se v obecné rovině věnovala tématu kulturní krajiny a krajiny poutních míst a cest, neboť právě do tohoto kontextu zapadá zajímavá Malá Svatá Hora coby poutní místo na cestě z Prahy na Svatou Horu u Příbrami. Výběr známých poutních míst a cest ukázal mimo jiné jejich přetrvávající tradici a využívání nejen v České republice, ale i v Evropě.
- Na základě studia příslušné literatury a analýzy zájmové lokality bylo možné Malou Svatou Horu lokalizovat v krajinném kontextu, ale také ji popsat po stránce architektonické a porovnat s dalšími okolními historickými památkami.
- Soupis okolních historických památek ukázal slohovou pestrost lokálních staveb a zatím zcela nedocenenou atraktivitu zdejšího kraje poblíž Prahy.
- Podrobný soupis historických dat umožnil zmapovat a představit historii vzniku Malé Svaté Hory, její význam a roli v uplynulých 200 letech coby důležitého (poutního a odpočinkového) místa na poutní cestě z Prahy na Svatou Horu u Příbrami. Důležitý vztah plynul z blízkosti zámku v Mníšku pod Brdy a jeho majitelů, z nichž konkrétně Josef u Unwertu daroval pozemek, na němž Edmund Chvalský z Prahy vystavěl kapli Navštívení Panny Marie, později také zvanou jako Malá Svatá Hora.
- Historický vývoj ukázal, že význam místa začal upadat až ve 2. polovině minulém století. Jelikož ovšem po roce 1989 dochází k obnově řady poutních míst a cest (v okolí např. Maková Hora) a uskutečňují se skupinové i individuální dálkové pochody, nikoliv nutně duchovního významu, skýtá Malá Svatá Hora potenciál svého uplatnění i v současné době.
- Studium kartografických pramenů a historických ortofotomap umožnilo rekonstruovat vzhled původní barokní krajiny v okolí Malé Svaty Hory, její vazbu k zájmovému poutnímu místu a prodělané změny.
- Na základě úvodního studia zájmové lokality v rámci přírodních podmínek, topografie, historie a zasazení lokality do kontextu poutních míst bylo možné v analytické části práce vytvořit návrh na revitalizaci místa. Jeho cílem je jednak snaha o zatraktivnění místa coby turistického cíle, ale také o navrácení původního významu. Ta spočívá nejen v citlivé rekonstrukci samotné kaple, ale také ve vytvoření odpočinkové zahrady, určené pro rozjímání.

8. SEZNAM LITERATURY



Obrázek č. 181: Vizualizace možné obnovy
Zdroj: Foto autor

8.1 Tiskněné zdroje

Adamová et al. 2008. OTTOVA obrazová ENCYKLOPEDIE. OTTOVO NAKLADATELSTVÍ, s.r.o., Praha. ISBN 978-80-7360-724-1.

Alexander R, Myers R. 2017. The Essential Garden Design Workbook: Completely Revised and Expanded. Timber Press, Incorporated, Portland. ISBN 9781604696615.

Anger et al. 2004. Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách. ACADEMIA, Praha ISBN 80-200-0969-8.

Balatka et al. 1987. Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČSR. ACADEMIA, Praha.

Baroš A, Martinek J. 2018. Smíšené trvalkové výsadby. Profí Press s.r.o., Praha. ISBN 978-80-86726-84-7.

Bednářová, J. 2019. Herbář aneb Stromy a keře. Fortuna Libri Publishing, Praha. ISBN 978-80-7546-229-9.

Biermann K, Hanus F. 1992. Kronika lidstva. Fortuna Print, spol. s.r.o., Bratislava. ISBN 80-7153-039-5.

Blařák F. 1907. Svatá Hora u Příbrami, mariánské poutní místo v Čechách. Koleje Redemptoristů na Svaté Hoře, Příbram.

Boháč Z. 1955. Poutní místa v Čechách. DEBORA, Praha. ISBN 80-85923-07-6.

Böhmgig F. 1995. Rat für jeden Gartentag. Eugen Ulmer GmbH&Co, Stuttgart . ISBN 3800183889.

Brabbs D. 2017. Pilgrimage: The Great Pilgrim Routes of Britain and Europe. Quarto Publishing plc, London. ISBN 9780711239005.

Bradley-Hole K. 2019. English Gardens. Rizzoli international publications, New York. ISBN 9780847865796.

Brickell Ch. 1996. The RHS A-Z encyclopedia of garden plants. Dorling Kindersley Limited, London. ISBN 978-1405332965.

Buchan U. 2017. English Garden. Frances Lincoln, London. ISBN 9780711239166.

Burrell C. C. 2008. Perennial Combinations: Stunning Combinations That Make Your Garden Look Fantastic Right from the Start. Rodale Books, Emmaus. ISBN 9780875968063.

Culek M, Grulich V, Povolný D. 1996. Biogeografické členění České republiky. ENIGMA, Praha. ISBN 80-85368-80-3.

Culp D. L, Levine A. 2012. The Layered Garden: Design Lessons for Year-Round Beauty from Brandywine Cottage. Timber Press, Portland. ISBN 978-1604692365.

Dibelková et al. 2004. Poutní místa v Čechách. Olympia, Praha. ISBN 80-7033-844-X.

Didier W. 2018. Was wächst wo? Ulmer Eugen Verlag, Stuttgart. ISBN 978-3-8186-0551-3.

Holas F. X. 1947. Sto kapítek z dějin Svaté Hory, Mariánského poutního místa u Příbramě. Redemptoristé na Svaté Hoře, Příbram.

Huxley A. 1998. The Illustrated History of Gardening. The Lyons Press, New York. ISBN 1-55821-693-6.

Jelitto et al. 2002. Die freiland-schmuckstauden A bis H. Verlag Eugen Ulmer & Co, Berlin. ISBN 3-8001-3265-6.

Jelitto et al. 2002. Die freiland-schmuckstauden I bis Z. Verlag Eugen Ulmer & Co, Berlin. ISBN 3-8001-3265-6.

Jenč J. N. 1868. Svatá Hora poutní místo v Čechách. Nákladem v knihkupectví Eugena Petersona, Příbram.

Johnson P. 2000. Renaissance. A Short History. Weidenfeld & Nicolson, United Kingdom. ISBN 978-0297646440.

Katolík T. J. 2001 10 století architektury - Architektura barokní. Správa Pražského hradu, Praha. ISBN 80-86161-38-2

Kolářek J. 1998. Jezuité na Svaté Hoře. Refugium Velehrad-Roma s.r.o., Velehrad. ISBN 80-86045-25-0.

Kozák J. 2009. Atlas půd České republiky. MZe ČR ve spolupráci s ČZU, Praha. ISBN 978-80-213-1882-3.

Kuča et al. 2015. Krajinné památkové zóny České republiky. Národní památkový ústav,generální ředitelství, Praha. ISBN 978-80-7480-045-0.

Květ R. 2003. DUŠE krajiny Staré stezky v proměnách věků. Academia, Praha. ISBN 80-200-1012-2.

Mach B. 1900. Příruční kniha dějin umění. Malířství. Sochařství. Stavitelství. Hudba. I.L. Kober, Praha.

Mánes, Spolek výtvarných umělců. 1937. Matyáš B. Braun. S.V.U. Mánes, Praha.

Neuhäuslová et al. 1998. Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. Academia, Praha. ISBN 80-200-0687-7.

Newbury T. 2016. Garden Design Bible. Hamlyn, London. ISBN 9780600632443.

Noordhuis K. T. 1994. Tuinplantenencyclopedie. Rebo International, Lissa. ISBN 9789036609470.

Podlaha A. 1909. Posvátná místa království Českého Díl III. Dědictví sv. Jana Nepomuckého, Praha.

Poche et al. 1978. Umělecké památky Čech 2 K/O. Academia, Praha. ISBN 403-22-858.

Rice G. 2006. Royal Horticultural society Encyclopedia of Perennials. Dorling Kindersley Limited, London. ISBN-13:978 1 40530 600 3.

Sedláček A. 1889. Hrady, zámky a tvrze království Českého. Nakladatelství Františka Šimáčka, Praha.

Sedláček A. 1934. Hrady, zámky a tvrze království Českého, Sv. VI.. Tiskem a nákladem knihtiskárny Františka Šimáčka, Praha.

Schubert A. 2000. Náleзовá zpráva průzkum fasády před opravou Mníšek pod Brdy kaple Navštívení Panny Marie. NPÚ ÚOP středních Čech, Praha.

Smolová et al. 2016. Příbram. NLN, s.r.o., Praha. ISBN 978-80-7422-489-8.

Smolová V. 2018. Požár Svaté Hory 27.4.1978 a její rekonstrukce. Římskokatolická farnost u kostela Nanebevzetí Panny Marie Příbram - Svatá Hora, Příbram. ISBN 978-80-270-4166-4.

Sypher W. 1955. Four Stages of Renaissance Style (Transformations in Art and Literature 1400-1700). Doubleday & Company, Inc., Garden City, New York.

Šefců Ō. 2013. ARCHITEKTURA Lexikon architektonických prvků a stavebního řemesla. Grada Publishing, a.s., Praha. ISBN 978-80-247-3120-9.

Šťastný J. 1948. Městečko pod Skalkou. Jan Šťastný, řevnice.

Válková M, Churanová Z. 2009. Svatojakubská cesta: Severním Španělskem do Santiaga de Compostela. Karpána, Praha. ISBN 978-80-903952-4-4.

Vávra J. 1899. Historické paměti bývalého panství mníšeckého a kláštera sv. Maří Magdaleny. Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, Praha.

Vlček P. 1999. Ilustrovaná encyklopedie českých zámků. Libri, Praha. ISBN 80-85-983-61-3.

Whelan Y, Niamh M. 2007. Heritage, Memory and the Politics of Identity: New Perspectives on the Cultural Landscape. Taylor & Francis Group, England. ISBN 9780754640080.

Wilson A. 2002. Influential Gardeners. Clarkson Potter, New York. ISBN 1-4000-4811-7.

Young Ch. 2017. RHS Encyclopedia of Garden Design: Planning, Building and Planting Your Perfect Outdoor Space Hardcover. DORL, Dorling Kindersley. 9780241286135.

Zatloukal P. 2001. 10 století architektury - Architektura 19. století. Správa Pražského hradu, Praha. ISBN 80-86161-39-0.

8.2. Elektronické zdroje

ČVUT. 2020. Poutní krajina. ČVUT. Available from: <http://www.uzemi.eu/include/Data/getfile.php?id=3156&db=uzemieu> (accessed April 2022)

Krejčí J. 2012. Z historie farnosti sv. Václava v Mníšku pod Brdy. Římskokatolická farnost, Mníšek pod Brdy Available from: <http://farnost.mnisek.cz/historie/mnisek-pod-brdy/> (accessed April 2022)

Národní památkový ústav. 2015. Kaple Navštívení Panny Marie - tzv. Malá Svatá Hora. Národní památkový ústav. Available from: <https://www.pamatkovykatalog.cz/kaple-navstiveni-panny-marie-tzv-mala-svata-hora-2144433> (accessed March 2022)

Národní památkový ústav. 2015. Kostel Narození Panny Marie. Národní památkový ústav. Available from: <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-narozeni-panny-marie-2274843> (accessed March 2022)

URCamino. 2022. Via Francigena. URCamino. Available from: <http://urcamino.com/via-francigena/> (accessed March 2022)

Visittuscany.com. 2022. Via Romea di Stade: 5 days walking through history. Visittuscany.com. Available from: <https://www.visittuscany.com/en/itineraries/via-romea-di-stade-5-days-walking-through-history/> (accessed April 2022)

8.3. Diplomové práce

Locker. M.D. Landscapes of pilgrimage in medieval Britain [PhDr. Thesis]. The Institute of Archeology University College London, London

8.4. Periodika

Feltová D, Lacková Z, Merunková A, Peroutková K, Dlouhý J. 2019. Z FARNÍ KRONIKY „Malá Svatá Hora“ (z archivních materiálů). Stopy – Zpravodaj farnosti při kostele sv. Václava v Mníšku pod Brdy Prosinec 2019: 10

8.5. Grafické zdroje

Obrázek č. 1: Kříž u Malé Svaté Hory. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 2: Vizualizace možné obnovy. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 3: Příklad kulturní krajiny - plužiny v obci Pišň na Opavsku, 70. léta 20. století. Zdroj: www.cs.wikipedia.org

Obrázek č. 4: Příklad člověkem upravené krajiny - Orlik před stavbou přehrady. Zdroj: www.bejvalo.cz

Obrázek č. 5: Mekka, Louis - Nicolas de Lespinasse, asi okolo roku 1787. Zdroj: www.citiesfromsalt.com

Obrázek č. 6: Chrám Kailas, Indie - vytesán do skály. Zdroj: www.cz.depositphotos.com

Obrázek č. 7: Nákres barokní přestavby velehradského kláštera. Zdroj: www.cs.wikipedia.org

Obrázek č. 8 : Brána Jeruzalém, rok 1850. Zdroj: www.commonswiki.org

Obrázek č. 9: Boží muka s vysazenou lípou v pozadí, Horčápsko 2022. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 10: Návrhy na restaurování božích muk z poloviny 18. století, Autorka návrhů MgA. Hana Nováková. Zdroj: www.cestyvenkova.cz

Obrázek č. 11: Kaple svaté Anny, Tochovice – příklad postavení kaple na křižovatce silnic. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 12: Boží muka v Mníšku na rozcestí k Řevnicím - historické foto Zdroj: Městečko pod Skalkou - Jan Šťastný

Obrázek č. 13: Starosedlský Hrádek - boží muka, autor Sovicka169. Zdroj: www.commonswiki.org

Obrázek č. 14: Dokumentace fasády kostela, Sázava. Zdroj: www.agm-geo.cz

Obrázek č. 15: Pohled na náměstí s kostelem Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi, 1845. Zdroj: www.antikvariatkrenek.com

Obrázek č. 16: Kostel Zvěstování Panně Marii, 1934. Zdroj: www.pastvu.com

Obrázek č. 17: Cesta Via Coloniensis. Zdroj: Derry Brabbs, Pilgrimage 2017

Obrázek č. 18: Mnichovská Svatojakubská cesta. Zdroj: Derry Brabbs, Pilgrimage 2017

Obrázek č. 19: Cesta svatého Cuthberta. Zdroj: Derry Brabbs, Pilgrimage 2017

Obrázek č. 20: Středověký italský rukopis zobrazující hrad Tentennano na cestě Via Francigena. Zdroj: www.wikipedia.org

Obrázek č. 21: Via Romea Germanica. Zdroj: www.viaromeagermanica.eu

Obrázek č. 22: Trasa - Via Francigena. Zdroj: www.davalpromaroapistoia.it

Obrázek č. 23: Značka na Cestě Franků, Itálie. Zdroj: www.wikipedia.org

Obrázek č. 24: Různé typy značení Svatojakubské cesty. Zdroj: www.wikipedia.org

Obrázek č. 25: Svatá Hora u Příbrami 2022. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 26: Malba na Svaté Hoře znázorňující pověst o Rytíři Malovci a jeho slibu panně Marii. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 27: Malba znázorňující dodržení slibu a stavbu kaple. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 28: Malovaný výjev o cestě slepého Jana Procházky na Svatou Horu. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 29: Portál mnišecké kaple. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 30: Portrét Leopolda I. z roku 1672. Zdroj: www.reflex.cz

Obrázek č. 31: Svatohorské schody v roce 1936 - horní část je již omítnutá. Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017

Obrázek č. 32: Malba znázorňující odevzdání Svaté Hory Tovařštvu Ježíšovu Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 33: Stavba kostela a ochozů. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 33: Stopadesáté výročí korunování Panny Marie Svatohorské. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 35: Mědirytina Příbrami z roku 1665, v pozadí Svatá Hora. Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017

Obrázek č. 36: Svatá Hora tyčící se nad Příbramí, rok 1750. Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017

Obrázek č. 37: Veduta z druhé poloviny 19. století. Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017

Obrázek č. 38: Návrh architekta Josefa Vaclavika - úprava náměstí přes Svatou Horou. Zdroj: www.svata-hora.cz

Obrázek č. 39: Pius X. Zdroj: www.christnet.eu

84

Obrázek č. 40: Požár Svaté Hory, 27. dubna 1978. Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017

Obrázek č. 41: Zvon Maria. Zdroj: Josef Fryš, Svatá Hora v proměnách času 2017

Obrázek č. 42: Kaple zasvěcená Máří Magdaléně v Dobré Vodě. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 43: Kostel na náměstí v Březnici zasvěcený svatému Ignáci z Loyoly a svatému Františku Xaverskému. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 44: Kostel sv. Barbory, Pročevíly. Zdroj: www.brdyapodbrdsko.cz

Obrázek č. 45: Kostel sv. Rocha postavený podle návrhu Carla Luraga, Březnice. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 46: Kaple na fotografii z poloviny 20. století. Zdroj: www.zpravyzmnisku.cz

Obrázek č. 47: Kaple Malá Svatá Hora. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 48: Kruchta kaple. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 49: vstup na kruchtu. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 50: Kaple focená ze strany parkoviště patřící k restauraci. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 51: Malá Svatá Hora s božími muky v popředí. Zdroj: www.brdy.info

Obrázek č. 52: Malá Svatá Hora s vysazenými lípami. Zdroj: Jan Šťastný, Městečko pod Skalkou 1948

Obrázek č. 53: Pohled na oltář v kapli. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 54: Detail oltáře. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 55: Kříž stojící po pravé straně kaple. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 56: Bazilika svatého Petra. Zdroj: www.alamy.it

Obrázek č. 57: Francesco Borromini. Zdroj: www.casasperimentale.org

Obrázek č. 58: Gian Lorenzo Bernini. Zdroj: www.eu.heraldmallmedia.com

Obrázek č. 59: Matyáš Bernard Braun. Zdroj: www.encyklopedie.praha2.cz

Obrázek č. 60: Řez náměstím Palackého (Lomnice) - soutěžní návrh na rekonstrukci barokního náměstí.

Pohled na Kostel Navštívení Panny Marie. Zdroj: www.m2au.cz

Obrázek č. 61: Příklady architektonických řádů. Zdroj : www.m.praha8.cz

Obrázek č. 62: Příklad kopule - Řez kaplí Cappella del Presepio. Zdroj: www.cs.wikipedia.org

Obrázek č.63: Matyášova brána. Zdroj: www.evikysupliky.rajce.idnes.cz

Obrázek č. 64: Portrét císaře Rudolfa II. s Řádem zlatého rouna, 1603. Zdroj: www.cs.wikipedia.org

Obrázek č. 65: Adolph Friedrich Kunike, Pohled na čestný dvůr zámku Kačina, litografie z r. 1830. Zdroj: www.nzm.cz

Obrázek č. 66: Příklad dobového oblékání – večerní šaty z roku 1818. Zdroj: www.janeaustensworld.com

Obrázek č. 67: Zámek Pohansko vystavený v období empiru – pohlednice. Zdroj: www.s-antikariat.cz

Obrázek č. 68: Kostel v Josefově koncem 19. století - Příklad kostela postaveného v duchu empiru. Zdroj: www.turistika.cz

Obrázek č. 69: Dříve kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, dnes divadlo Hybernia stojící v ulici na Příkopech v Praze. Zdroj: www.hybernia.eu

Obrázek č. 70: Letecký pohled na zámek Dobříš, 20 století. Zdroj: www.mestodobris.cz

Obrázek č. 71: Nákres zahrady zámku od J. Q. Jahna z roku 1770. Zdroj: www.docplayer.cz

Obrázek č. 72: Zámek Hluboš, zima 2022. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 73: Mníšek v 17. století. Zdroj: Jan Šťastný, Městečko pod Skalkou 1948

Obrázek č. 74: Zámek Mníšek pod Brdy, 2021. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 75: Kostel sv. Václava, Mníšek pod Brdy. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 76: Poutní kaple sv. Máří Magdalény. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 77: Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Kytín. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 78: Interiér kostela Nanebevzetí Panny Marie, Kytín. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 79: Interiér poutní kaple sv. Máří Magdalény. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 80: Nová Ves pod Pleší, kaple. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 81: Radnice, Nový Knín. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 82: Kostel Narození Panny Marie, Pičín. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 83: Kostel sv. Mikuláše, Nový Knín. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 84: Kašna z roku 1837, Nový Knín. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 85: Vizualizace možné obnovy. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 86: Řešené území – poloha. Zdroj: www.google.com

Obrázek č. 87: Řešené území – poloha. Zdroj: www.google.com

Obrázek č. 88: Řešené území -Voznice Mníšek pod Brdy. Zdroj: www.google.com

Obrázek č. 89: Řešené území – poloha. Zdroj: www.google.com

Obrázek č. 90: Územní plán - Mníšek po Brdy. Zdroj: www.mnisek.cz

Obrázek č. 91: Základní členění území - Mníšek po Brdy. Zdroj: www.mnisek.cz

Obrázek č. 92: Katastr nemovitostí. Zdroj: www.nahlizenidokn.cuzk.cz

Obrázek č. 93: Müllerovo mapování. Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz

Obrázek č. 94: I. vojenské mapování. Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz

Obrázek č. 95: II. vojenské mapování. Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz

Obrázek č. 96: III. vojenské mapování. Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz

Obrázek č. 97: Mapy stabilního katastru. Zdroj: www.ags.cuzk.cz

Obrázek č. 98: Indikační skici – Čechy. Zdroj: www.ags.cuzk.cz

Obrázek č. 99: Indikační skica Mníšek p. Brdy - dříve Mnischek (Mnissek). Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz

Obrázek č. 100: Indikační skica Nová Ves p. Pleší - dříve Neudorf (Nowawes). Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz

Obrázek č. 101-108: Letecké mapy okolí Malé Svaté Hory. Zdroj: www.geoportal.cuzk.cz

Obrázek č. 109: Mapa místa s vyznačením okolí. Zdroj: www.mapy.cz - mapa, symboly – PowerPoint

Obrázek č.110: Pohled od Malé Svaté Hory na autobusové zastávky. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 111: Brdská vrchovina. Zdroj: www.wikipedia.org

Obrázek č. 112: Mapa přirozené potenciaální vegetace ČR. Zdroj: Zdenka Neuhäuslová et al, Mapa přirozené potenciaální vegetace ČR

Obrázek č. 113: Land cover. Zdroj: www.geoportal.gov.cz

Obrázek č. 114: Hluková mapa 2017, 2022. Zdroj: www.geoportal.mzcr.cz

Obrázky č. 115: Dendrologický průzkum. Zdroj: autor

Obrázky č. 116: Kácení. Zdroj: autor

Obrázky č. 117-128: Současný stav. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 129: Vizualizace možné obnovy. Zdroj: Foto autor

Obrázek č.130: Inspirační fotografie. Zdroj: www.pinterest.fr

Obrázek č. 131: Koncept. Zdroj: autor

Obrázek č. 132: Vizualizace. Zdroj: autor

Obrázek č. 133: Vizualizace. Zdroj: autor

Obrázek č. 134: Vizualizace. Zdroj: autor

Obrázek č.135: Vizualizace. Zdroj: autor

Obrázek č.136: Vizualizace. Zdroj: autor

Obrázek č. 137: Detail. Zdroj: autor

Obrázek č. 138: Řez A-A'. Zdroj: autor

Obrázek č. 139: Řez B-B'. Zdroj: autor

Obrázek č. 140-175: Sortiment. Zdroj: www.pinterest.fr

Obrázek č. 176: Osazovací plán – živý plot. Zdroj: autor

Obrázek č. 177: Osazovací plán - hortenzie. Zdroj: autor

Obrázek č. 178: Příklad možného osázení. Zdroj: autor

Obrázek č. 179: Vizualizace možné obnovy. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 180: Vizualizace možné obnovy. Zdroj: Foto autor

Obrázek č. 181: Vizualizace možné obnovy. Zdroj: Foto autor

Tabulka č. 1: Tabulka kvetení. Zdroj: autor

Tabulka č. 2: Seznam rostlín – extenzivní záhon. Zdroj: autor

Tabulka č. 3: Finanční rozvaha. Zdroj: autor